

★A★S★D★

Z OBSAHU 4. ČÍSLA

Ziješ, anebo sníš?

Ozeášova tragédie
osnovou pro jeho kázání

Byť se mi dostalo jíti
přes údolí stínu smrti

Neboj se

Jan Williams, pokračování

Ur v Kaldeji

Pomocníci při výchově

Biblické dialogy —

O spasení v Ježíši

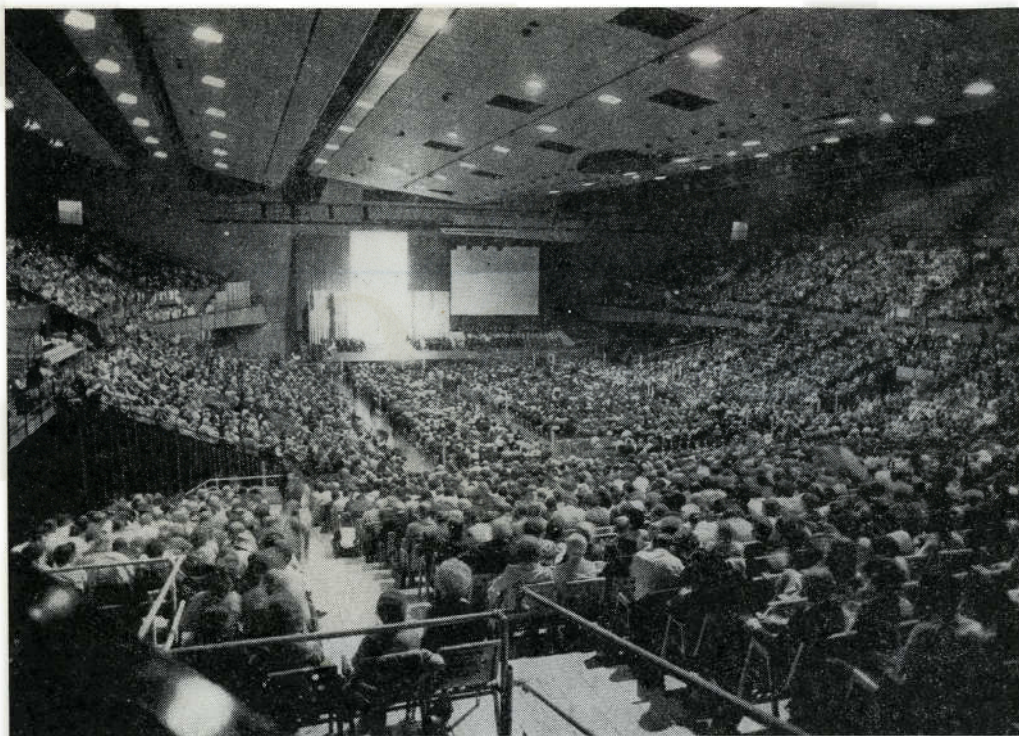
Bolest je tvůj přítel

Vy se ptáte my odpovídáme

75

ZNAMENÍ DOBY

Vídeňská „Stadthalle“ patřila od 10. do 19. července 1975 adventistům s. d., kteří se zde sešli k 52. zasedání Generální konference. V dějinách adventního hnutí to bylo poprvé, kdy se toto významné celosvětové shromáždění konalo v Evropě. Že bylo opravdu celosvětové, to dokazuje skutečnost, vyjádřená prostým číslem, delegáti přijeli ze 193 zemí.

Jaký kontrast je mezi tímto 52. zasedáním a prvním shromážděním, při kterém byla v květnu 1863 zorganizována Generální konference církve adventistů sedmého dne. Tenkrát se sešlo dvacet mužů a žen, kteří neochvějně věřili biblickým proroctvím o druhém příchodu Ježíše Krista. Do Vídně letos přijelo téměř 2000 řád-

ných delegátů a tisíce dalších pozorovatelů. A ti všichni mají stejnou adventní naději, jakou měli oni upřímní průkopníci adventního hnutí.

A protože i my z Československa jsme byli „při tom“, chceme čtenářům Znamení doby slovem i obrazem tuto významnou událost přiblížit. I když redakční uzávěrka tohoto čísla byla již dávno před zasedáním Generální konference, přece se nám podařilo vyplnit několik stran především obrazy z vídeňských jednání. V dalším čísle našeho časopisu přineseme bližší zprávy o Generální konferenci.

ŽIJEŠ, anebo SNÍŠ?

Karavana putuje již celou řadu dní pouští. Je nesnesitelné vedro a horký, sypký písek ztěžuje každý krok. Lidem ubývá sil, docházejí zásoby potravin i vody. A protože žízeň dovede být tak krutá, jediné přání naplňuje srdce všech: nalézt trochu stínu, trochu vody. Pojednou v dálce, v čerání horkého vzduchu spatřují oázu. V karavaně všechny zachvátí vzrušení. Vždyť co nejdříve dosáhnou ostrov zeleně a tam bude i voda. Toto vědomí jim dodává nadšení a novou sílu.

Jejich radost však netrvá dlouho, protože oáza náhle zmizí a zklamání poutníci zjišťují, že šli jen za přeludem. Byla to fata morgána, optický jev, způsobený lomem a odrazem světelných paprsků v různě hustých vrstvách vzduchu. Nadšení se mění ve zklamání, poslední zbytky sil mizí a dostavuje se zoufalství.

Příběhem jsem chtěl uvést menší zamýšlení nad nebezpečím, kterému je vystaven každý člověk — křesťana nevyjímaje. I když nežijeme na poušti a ani fata morgána nás v našich krajích neohrožuje svým klamným svodem, přece je každý z nás vystaven nebezpečí, že třeba i v životě víry půjde za klamnou představou. Jako nás někdy

zklame naše oko, tak se může stát, že i duchovní zrak nám zkreslí skutečné hodnoty života a my potom jednáme pod vlivem klamných představ.

Jestliže jsem se zmínil, že náš zrak není vždy spolehlivým informátorem, pak to chci pro ty, kteří by o tom pochybovali, doložit známými kresbami. Čtyři vislé přímký jež jsou na obrázku přetnuty lomenými čarami, jsou přesně rovnoběžné. Jen si sami ověřte s měřítkem v ruce, že se ani trochu nesbíhají. A přece je vidíme jinak, stejně jako i dvě přímký na vedlejším obraze. Také i ony jsou naprosto stejně dlouhé. Vidíte, jak my lidé máme blízko ke klamným představám.

V životě víry však nejde ani o nějaký příběh, ani o kresbičku. Jde o správné pochopení a získání hodnot nabízených Stvořitelem. Vždyť On sám nám zanechal měřítko, jímž můžeme své životní cesty i cíle spolehlivě prověřit. Oním měřítkem je bible, která se nijak nevyhýbá odpovědět na palčivé otázky života i smrti. V popisu skutečností je objektivní, její pisatelé mají odvahu přiznat se k vlastním pochybením, pádům a hříchům.

V jedné biblické knize — Přísloví nám Bůh nechal prostřednictvím moudrého Salomouna zaznamenat prosté, ale významné rady: „Nemiluj snu, abys nezchudl; otevři oči své, a nasytíš se chlebem.“ (20, 13) A dále tam čteme: „Cesta zdá se přímá člověku, avšak dokonání její jest cesta k smrti.“ (14, 12)

Bohaté biblické dějiny nám dostatečně potvrzují, jak nebezpečné a často vyskytující jsou duchovní „fata morgány“. Již pokušení našich prvních rodičů v ráji bylo spojeno s iluzí. Nepřítel života jim namlouval: „Nikoli, nezemřete smrtí, ale... otevřou se oči vaše, a budete jako bohové...“ (1 Moj 3, 4–6) Skutečnost však byla zcela jiná. Hřích vždy klame a odvádí od pravé cesty. A nezapomeňme, že svůdce a nepřítel spasení neustále užívá iluze za základ pokušení.

V bohaté galerii biblických postav však spatřujeme obrazy mužů a žen takových, jací skutečně byli. Jsou tam

vykreslení se všemi svými přednostmi i omyly. Pozoruhodný je příběh syrského vojévůdce Námána, který na radu prosté izraelské dívky jde k Božímu proroku, aby byl uzdraven. O celém procesu uzdravení má svou představu, a proto je zpočátku nespokojen a dokonce i zklamán. Od proroka očekává různé kouzelné obrady, které byly všem pohanským kouzelníkům vlastní a zatím dostává prostý pokyn: „Jdi a umyj se sedmkrát v Jordánu“. Takovou radu považuje za ponížení. Jen díky radě prorokova staršího služebníka a výzvě svého průvodce opouští falešnou představu, dává si říci, uposlechne a získává znovu zdraví.

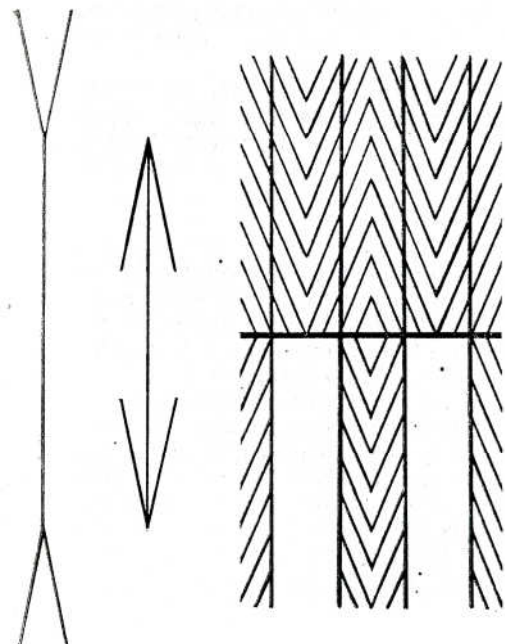
Také marnotratný syn v podoběnství Pána Ježíše opouští svého dobrého otce proto, že má zcela falešné představy o životě i lidech. Teprve tvrdé životní zkušenosti, v nichž poznal pravou tvář života, a v neposlední řadě i otceva láska jej přivedly k tomu, aby správně ocenil domov.

Apoštol Petr byl zkušeným mužem, a přece i on čas od času podléhal chybným představám, které měly dokonce ten nejnebezpečnější charakter. Byly to iluze, jež si vytvářel sám o sobě. Evangelista Matouš pro nás zaznamenal rozhovor, který měl Petr s Pánem Ježíšem těsně před událostmi na Golgotě.

„Tedy dí jim Ježíš: Všichni vy zhoršíte se nadě mnou této noci... Odpovídaje pak Petr řekl jemu: Byť se pak všichni zhorší nad tebou, já se nikdy nezhorším. Řekl mu Ježíš: Amen pravím tobě, že této noci, prvé než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš. Dí jemu Petr: Bychť pak měl s tebou i umřít, nikoli nezapru tebe.“ (Mat 26, 31–35)

Byť někým oklamán je bolestné, ale klamat sám sebe — to je tragické. Existují dvě nebezpečné extrémní situace, do nichž se každý může dostat: na jedné straně je to nedostatek zdravého sebevědomí, na straně druhé je to nekritická sebejistota.

Stejně nebezpečné ovšem je, když si někdo vytváří falešné představy o svých bližních, ať už jde o bratry a sestry v církvi, nebo o ostatní lidi, s nimiž se setkáváme. Velmi snadno vidíme svého bratra jako málo obětavého a ve víře nevěrného. Zapomínáme však, že sami nejsme takoví, jak si nás jiní představují a jakými by nás chtěli mít.

Jen si s trochou upřímnosti přiznejme, že obvykle nejsme takoví, jak se svým bližním jevíme.

Jako je rozdíl mezi fotografií a rentgenovým snímkem, tak je tomu i s Božím a lidským pohledem na člověka. My lidé usuzujeme podle zevnějšku, zatímco Boží hodnocení lze více přirovnat k rentgenování. Nevytvářejme si o lidech klamně představy a nebudeme zklamáni. Nezapomeňme, že život s každým člověkem je život s nedokonalým člověkem.

Ke klamným představám jsou mladí lidé častěji náchylní, než staří. Proto se dříve dopouštějí různých nepředložeností, omylů a poklesků. Tím větší

Víra se podobá slunečnímu světlu, které nikdy nezhasíná; iluze zazáří jako vystřelená raketa, po jejímž zhasnutí je ještě větší tma.

Víra přivádí k cíli spasení a věčného života; iluze vede k rozčarování, pasivitě a k zoufalství z prázdnoty.

Víru můžeme přirovnat k onomu slepci, který volal: „Smiluj se nade mnou, Ježíši, Synu Davidův.“ Kristus jej vyslyšel a uzdravil. Iluze se podobá onomu neplodnému fíku, od něhož se Pán Ježíš odvrátil, protože na něm nebyly plody, ale jen pouhé listy.

O tom, kam vede iluze, se přesvědčil Mojžíš. Nejprve chtěl vysvobodit Izraele z egyptského otroctví podle

správně a pošetilě, ale i sobecké. Starozákonní prorok Izaiáš viděl prorockým zrakem Ježíšovy současníky, kteří na ukřižovaného Krista hleděli přes své vlastní představy a domněnky. Proto říkali: „My pak domnívali jsme se, že je od Boha ubit a ztrápen.“ (Iz 53, 4.5) Opravdu se „domnívali“. Představy a iluze o Mesiáši byly pro Ježíšovy současníky překážkou, aby porozuměli prorockým Písmu o něm. Proto ho nepřijali a dokonce ukřižovali.

Druhý způsob, jak čelit iluzím, je v životě služby. Učíme rozhodnutí, že namísto poddávání se rozevlátým citům a náladám, budeme brát každý den jako nový dar a příležitost ke službě. Snad právě to měl na mysli Kipling, když ve své básni napsal: „Když umíš snít a nepodlehnout snění...“ Rozhodně spoléhejme více na Boží zaslíbení, než na vlastní představy. Žijme z víry a nikoli z iluzí.

Nejvíce se však v této věci můžeme naučit od muže, který nikdy iluzím nepodlehl. Je to náš Spasitel — Ježíš Kristus. Každého přijal takového, jaký byl. Nikdo jej nepřekvapil proto, že od něj očekával něco zcela jiného. Jidášova zrada i Petrovo zapření pro něj nebyly takovým úderem, který by jej vyvedl z míry a odvrátil od zápasu a uskutečnění plánu vykoupení. Protože dobře znal Písmo a vždy se uměl o jeho svědectví opřít, mohl čelit všem iluzím a pokušením. Také pro nás zůstává vzorem jeho příkladné „Psánoť jest“. Nikdy nezapomeňme, že důvěra ve Slovo Boží, ochotná poslušnost jeho vůle a živé zkušenosti s milujícím Bohem jsou pozhnáním a nejlepší ochranou před pády a omyly.

Pán Ježíš nikdy nekalkuloval s lidskými chybami a omyly. Učinil všechno, co jen mohl, aby rozptýlil falešné představy, které o něm lidé měli. Někdy to dokonce byly i představy, jež mu mohly imponovat. Uniká ve chvíli, kdy jej chtějí zvolit za krále. S plnou rozhodností se rozchází i s představami svých přátel. A dokonce i ve smrtelných bolestech na golgatském kříži čelí nátlaku, který vyrůstá z představ a touhy po svobodě u spolutrpicího lotra. „Jsi-li ty Kristus, pomoz sobě i nám.“ (Luk 23, 39)

Jak významné je pro nás, že nepodlehl tomuto pokušení a zůstal věrný kříži. Nevěděl zde iluze nebo falešná představa. A proto je celý Boží plán vykoupení i s naším spasením tak konkrétní a zřejmý.

Vypráví se, že jednou se vydal geniální Michelangelo na procházku se svým přítelem. Procházeli právě skalnatou krajinou, když se náhle Michelangelo zastavil před velkým balvanem a zvolal „Už ho mám, už ho mám!“ Přítel se nechápavě rozhlížel, protože nerozuměl umělcovu jednání. Netrvalo dlouho a všechno pochopil. Michelangelo nechal masivní kus kamene přepřavit do své dílny a tam z něj vytesal nádherného anděla. Po celá staletí obdivují lidé Michelangelovo dílo. Vzpomenutá historka nám připomíná, co

trpělivost bychom s nimi měli mít. Iluze jsou proto tak škodlivé, že nás zbavují plnosti života a radosti ze všedních dnů. Zkreslují v našich očích skutečnosti a vždy znovu nás vhánějí do konfliktů. Iluze nás dezorientují ve vztahu k Bohu i lidem.

Balák byl muž, který měl Boží posláním i důvěru. Nikdy nemusel tak skončit, jak se stalo. Základní chybou jeho života byly falešné představy a klamně kombinace, jak získat moábské zlato a přitom neztratit Boží přízeň.

Při iluzích je nezdravé a nebezpečné i to, že deformují zdravou a živou víru i naději. Nejčastější příčinou hořkosti a zklamání jsou právě falešné představy. Nešťastný je ten křesťan, který se při modlitbě nechá unést svými iluzemi a Bohu předepisuje, co má učinit. V modlitbách se nesmíme řídit svými představami, ale spoléhejme vždy na vůli dobrého nebeského Otce. On sice nikde ve svém Slově neslibil, že splní všechna naše přání, ale vždy se dokázal postarat o naše skutečné potřeby.

Mezi živou vírou a iluzí jsou velké rozdíly:

víra se opírá o jasná Boží zaslíbení; iluze vyrůstá z osobního sebevědomí, domněnek a pých

svých představ a ve vlastní síle. Záhy se však přesvědčil, že podlehl iluzi a tak mu nezbylo, než utéci na poušť. Když ho po desetiletích Bůh vyučil a povolal k vysvobození svého lidu, představuje s odvahou a vírou nejenom před faraóna, ale v neochvějně víře v Boží moc vyvádí Izraele z poroby.

JAK SE UCHRÁNIT ILUZÍ?

Je vůbec možné vyvarovat se iluzi a chybných představ? Nejsme my lidé někdy přímo „osudově“ tlačeni k omylům?

Nijak nechceme a ani nemůžeme popřít, že představivost, obrazotvornost a fantazie jsou potřebné nejenom pro náš citový a myšlenkový rozvoj, ale i pro plodnou a tvůrčí práci. Na druhé straně musíme přiznat, že mezi obrazotvorností a iluzemi stojí jen velmi tenká dělicí stěna. Bylo by též krajně nerozumné, kdybychom se domnívali, že jsme schopni dokonale odlišit jedno od druhého. Přece však můžeme čelit takovým omylům v životě, že nás naše vlastní představy zavedly na scetí. Jak to lze docílit?

V prvé řadě nesmíme nikdy dopustit, aby naše vlastní „já“ bylo měřítkem všech věcí. Jestliže své bližní měříme podle sebe, je to nejenom ne-

pro něj bylo hnací silou v jeho práci. Již při pouhém pohledu na neotesaný kámen měl jasnou představu a pevný cíl.

Mějme i my odvahu odhodit všechny pochybné iluze a vytvořme si šlechetný cíl, k němuž se rozhodným krokem

vydejme. Spolupracujeme s nebeským Mistrem na formování svého charakteru a přípravě života na věčnosti. Odhoďme vlastní iluze a řiďme se Slovem Božím, ve kterém je nám náš cíl neměnnými barvami vykreslen. S Boží pomocí se i prostý život stává neoby-

čejně zdařilým uměleckým dílem mravní krásy a věčného trvání.

„A zvláště pak vidouce takovou příhodnost, že jest se nám již čas ze sna probuditi. Nyníť zajisté blíže nás jest spasení, nežli když jsme uvěřili.“ (Řím 13, 11)

POSELSTVÍ STAROZÁKONNÍCH PROROKŮ

4

OZEÁŠOVA TRAGEDIE osnovou pro jeho kázání

Nežřídká se stává, že Bůh na zkušenostech jednotlivých osob podává naučení o sobě samém nebo o církvi. Typickým a snad vynikajícím příkladem této skutečnosti je prorok Ozeáš. Je to muž, jehož osobní tragédie osvětluje nesmírnou tragédii izraelského národa z doby jeho odpadnutí.

Ozeáš byl posledním Božím poslem před zánikem severního království izraelského a svoji knihu napsal krátce před pádem Samarií v roce 723–722 př. Kr. Pro bližší orientaci a srovnání uveďme, že žil asi 100 roků po Homérovi a 350 let před Platónem. Jeho prorocká služba zasahuje do údobí Uziáše, Jothama, Achase a Ezechiáše, kteří panovali v jižním judském království, na severu je to kromě několika menších králů Jeroboám II. V souhrnu tedy Ozeáš začal svoje prorocké poslání před rokem 753 př. Kr. a zastával ho až do roku 729 př. Kr.

Informace o Ozeášově původu a rodné historii jsou velmi sporé. Nevíme ani, ze kterého rodu byl, protože veškeré údaje, ze kterých můžeme čerpat, nacházíme pouze v úvodním verši jeho proroctví, kde je uvedeno jen jméno jeho otce — Béra. S největší pravděpodobností pocházel z některého ze severních kmenů.

Ozeáš předložil své poselství v době, kdy Izraelité žili v poměrném blahobytu, protože posunuli své severní hranice na většinu území spravovaných králem Davidem i Šalomounem. Jejich hospodářská prosperita a vojenská síla v oné době dosáhla značné úrovně. Všechna vnější sláva však jenom přikrývala mravní a duchovní úpadek národa, který se navzdory Božím varováním přímo hnal do různých spolků s pohany.

Morální stav izraelského národa byl v té době na extrémně nízké úrovni. Uctívání telete, zavedení četných kultů, jejichž náplní byla otřesná smysl-

nost, utiskování chudých a dokonce i obětování dětí — to byly hrozné projevy prostopášnosti, do které národ upadl. A kněží, ti nejenže všechny tyto hnusné hříchy přehlíželi, ale v některých případech je dokonce sami zaváděli.

To jsme se ještě nezmiňovali o politické anarchii a o zmátcích, které byly na královském dvoře na denním pořádku. Králové nastupovali na trůn, když předtím úkladně zavraždili své předchůdce.

TAJEMSTVÍ BOŽSKÉ LÁSKY

Zdá se, že nikdo — snad kromě několika málo jedinců, plně nechápal vážnost situace. Nikdo nerozuměl bolesti a lítosti, kterou svým odpadnutím působili nebeskému Otci. V domě Ozeášově se však stalo něco, co mělo být znázorněním a poučením o bolesti i utrpení, jež se dostaví všude tam, kde je láska zrazena. A právě zde má Ozeáš jako nedokonalý a hříšnou přirozeností omezený člověk, ve svých vlastních manželských neshodách proniknout k lepšímu pochopení tajemství božské lásky.

Ozeáš dostal příkaz, aby si vzal za manželku smilnici — nevěstku.

Úvodní verše Ozeášovy knihy naznačují, že Gomera — tak se prorokova žena jmenovala — byla nevěstkou již před manželstvím s Ozeášem. Někteří teologové však tuto otázku nechávají otevřenou, protože tvrdí, že z textu se dá také usoudit, že ze smilství pocházela, takže ji potom nebylo nijak nesnadné, aby se později uchýlila ke způsobu života, na který byla z rodinného prostředí zvyklá. Domnívají se totiž, že Bůh by ztěžil příkazal Ozeášovi, aby se oženil s nevěstkou. Pravda je taková, že v žádném případě nemůžeme určit přesný čas jejího pádu.

Jak dále biblická zpráva uvádí, Gomera Ozeášovi porodila syna, který se jmenoval Jezreel, což znamená „Bůh rozsévá“. Tento syn měl již svým jménem připomínat přicházející Boží soudu. (1, 4)

Potom Gomera znovu otěhotněla a porodila dceru Loruchámu. Její jméno zvěstovalo neposlušnému národu, že Bůh již nemůže dále přehlížet odmítání jeho rad, napomínání a výzev. „Již více se neslituji“ nebo „Nedošla milosrdenství“, tak překládáme její jméno. Není bez zajímavosti, že u Loruchámy není Ozeáš uveden jako otec, stejně jako i u dalšího syna, kterého Gomera porodila. „Ne lid můj“ — to byl význam jeho hebrejského jména Loammí.

Neúplné zprávy o Gomeřiných dětech z první kapitoly lze postavit do souvislosti s tím, co je napsáno v kapitole 2, 4. 5. Z uvedených veršů vyplývá, že poslední dvě děti se narodily z Gomeřina smilstva.

Jen na okamžik se zamysleme nad Ozeášem, který nám líčí tento svůj životní příběh. On byl přesvědčen, že Bůh od počátku věděl o všem zlém, co bylo v srdci Gomery skryto. A přece vidíme, že dal svému služebníkovi tak předivný příkaz. Kdybychom posuzovali Ozeášovo manželství s Gomerou pouze z lidského hlediska, pak bychom mohli říci, že to byl největší omyl jeho života. To by však nebyl správný pohled. Za celou jeho „tragédií“ musíme vidět božský záměr, tak jako tomu rozuměl i sám Ozeáš. Bůh si nepřál, aby Gomera byla nevěrná. Avšak skutečnost, že taková byla, měla být pro Ozeáše poučením, že přicházející tresty na neposlušný národ nejsou pomstou, ale projevem zlomeného srdce. Ozeáš pochopil, že Bůh se rmoutí nad vzpurným národem právě tak, jako on nad Gomerou. A tato skutečnost ho uschovala, aby mohl Izraeli přesvědčivě a nálezitě předložit tak důležité Boží poselství.

Příběh Ozeášův ovšem pokračuje dále. Gomera opouští Ozeáše a on se vydává, aby ji našel. Kolik posměchů a úšklebků jen musel vystát, když ji hle-

dal dům od domu. Pokorně však všechno snáší, protože ji miluje. „Řekl mi Hospodin: Jdi znovu, zamiluj ženu, milenkou jiného, cizoložnici. Právě tak miluje Hospodin izraelské syny, i když se obracejí za jinými bohy a milují koláče z hroznů. Koupil jsem si tedy za patnáct stříbrných a za půldruhého chomeru ječmene. Řekl jsem jí: Po mnoho dní budeš žít u mne, nebudeš smilnit, nebudeš patřit jinému, také já budu u tebe.“ (Oz 3, 1–4 — nový překlad.)

k církvi. Nemáme zlatá telata, jako měli staří Izraelité, protože jsme sobecky zahleděni sami do sebe. Nepotřebujeme pohanský kult, protože se vyžíváme ve svém pokrytectví. Boží pravdivé slovo necháváme ležet ladem, protože se kocháme ve svých polopravdách a nepravdách. A když se nakonec zcela zákonitě dostáváme do nesnázi a těžkostí, rozhlížíme se, odkud získat pomoc. Tu jsme ochotni přijmout ze všech stran. Jen od jednoho pomoc odmítáme. Od toho, kdo jediný může do-

kosti nebo starosti a my se obracíme k Bohu a Ineme k jeho Slovu. Snad se to projeví i na našem životě. Učiníme nová předsevzetí a sliby. To všechno ovšem trvá jen potud, než pomine sevržení a úzkost. Potom se znovu obrácíme k „bohům cizím“.

V knize proroka Ozeáš je jedno zvláštní a potěšitelné. Celý jeho spis je naplněn výzvami k pokání a poselstvími naděje ke všem, kteří se znovu obrátí k milujícímu Bohu. A pokud tam nacházíme výstrahy, pak to nikdy nejsou hrozby, ale pouze připomínky skutečnosti, že za každým nevyznaným a nelitovaným hříchem následuje nevyhnutelný trest. Ozeáš tlumočí poselství o trestu, ale nezamlčí skutečnost, že Boží láska k hříšnému lidu je silnější než hřích a mocnější než hněv.

„Když byl Izrael mládenečkem, zamiloval jsem si ho, zavolať jsem svého syna z Egypta... Ačkoli jsem sám naučil chodit Efraima, on na své rámě bral modly. Nepoznali, že já jsem je uzdravoval... Meč bude rádit v jeho městech, skoncuje s jeho žvanily, pro jejich rady je pohltil. Můj lid se zdráhá vrátit se ke mně; když ho volají k Nejvyššímu, nikdo se nepozvedne.“

Což bych se tě, Efraime, mohl vzdát, mohl bych tě, Izraeli, vydat všem?... Mé vlastní srdce se proti mně vzepřelo, pohnut jsem hlubokým soucitem. Zadržím svůj planoucí hněv, už Efraim nezničím, protože jsem Bůh, a ne člověk.“ (11, 1–9)

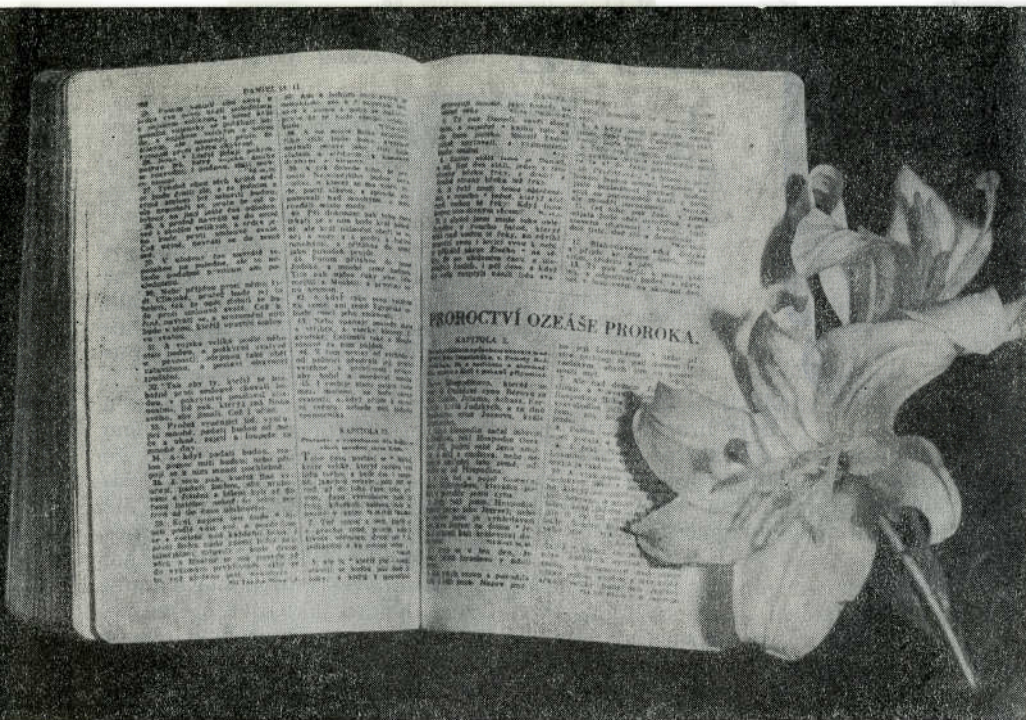
V poselství proroka Ozeáš se znovu připomínáme, že Bůh ve své lásce dopouští, ale nikdy neopouští. Dopouští proto, aby zneklidnil a přivedl k úzkosti. Vždyť doposud všechny požehnané obraty v dějinách církve i v životě jednotlivců začínaly znepokojením a úzkostí. K pravému pokání přece ani jiná cesta nevede. Buď proto šťasten, jestli i tebe Bůh touto požehnanou cestou chce vést.

Ozeáš neslyšel jen otázku, kterou Bůh pronesl nad neposlušným národem, ale byla mu oznámena i odpověď. A díky za to, že nám ji nezamlčel. Vždyť v ní je obsaženo poselství o milosrdenství, lásce a odpuštění. Boží odpověď je svědectvím o tom, že nás v naší bídě neopouští, jestliže se k němu navracíme a učíme chodit po jeho cestách.

Před dvěma a půl tisíci roky přinesl Ozeáš hříšnému národu poselství. „Navrať se, Izraeli, k Hospodinu, svému Bohu, neboť jsi upadl pro svoji zvrácenost. Vezměte s sebou tato slova, obraťte se k Hospodinu, řekněte mu: Odpuště všechnu zvrácenost, přijmi nás laskavě... Assur nás nezachrání, na oře nevsedneme a výrobku svých rukou nebudeme už říkat: Bože náš!... Jejich odvrácení uzdravím, budu je milovat dobrovolně, neboť můj hněv se od nich odvrátil.“

Buďme Ozeášovi vděční za poselství, jež nám tak věrně tlumočil. Vždyť je to zvěst, kterou i my křesťané potřebujeme dnes nejenom slyšet, ale především prožít.

—dr—

NE SENTIMENTALITA, ALE LÁSKA

To, co Bůh projevuje svému lidu, není sentimentalita, ale láska. A to je příčina, proč prorok ve svém psaném poselství i kázání tak důrazně varuje před přicházejícími soudy. Prorok varuje, ale lidé zůstávají zatvrzelí ve svých hříších. A protože každá nepravost působí nesnáze a trápení tomu, kdo ji činí, přišlo trápení i na bezbožný lid, který si posleze začíná uvědomovat svoji zoufalou situaci. Chce ji dokonce nějak řešit. Ale jak?

„Když spatřil Efraim svou nemoc a Juda svůj bolák, šel Efraim k Assurovi, poslal k velkokráli. Ale on vás nemůže vyléčit, nevyhojí váš bolák!“ (5, 13)

Nepodobá se někdy naše situace postavení Efraimovu? Neodvracíme se často i my od Božích cest?

Vím, že by se našel někdo, kdo by oponoval a kdo by řekl, že náš stav nesnese srovnání s dobou Ozeášovou. „Nemáme zlatá telata, kterým bychom se klaněli,“ řekl by, „a ani neznáme žádné pohanské kulty.“

Bylo by pošetilé, kdybychom si chtěli namlouvat, že v křesťanství není znatelný odklon od Boží pravdy. Od Boha se dnes neodvracejí jen ti, kteří se k nevěře otevřeně hlásí, ale i mnozí, kteří dosud žijí ve sborech a hlásí se

konale pomoci. A co na to všechno říká Bůh?

„Co s tebou mám dělat, Efraime? Co s tebou mám dělat, Judo? Vaše zbožnost je jak jitrní obláček, jak rosa, která hned po ránu mizí.“ (6, 4)

Není to zvláštní, že ten, který by mohl zasáhnout, stojí zde jakoby v rozpacích nad svým neposlušným dítětem. „Co s tebou mám dělat?“ U Boha však nejde o rozpaky a bezradnost. Je to bolestný výkřik nad nezdárným dítětem.

Ozeáš něžně a věrně miloval svoji ženu, a proto jeho bolest byla tak velká, když poznal, že vede život nevěstky. Zmocňuje se ho bolest, ale v žádném případě ji nepřestává milovat. Touží po ní a čeká, že se nabaží hříchu a vrátí se k němu.

A právě tato smutná a bolestná zkušenost pomohla proroku, aby otevřel oči a pochopil, co Bůh prožívá se svým lidem, který tolik miluje. „Co s tebou mám dělat, Efraime a Judo? Vaše zbožnost je jako rosa, která hned po ránu mizí.“

Všimněme si jednoho: Bůh zde nehovoří o tom, že by mu jeho lid vůbec nebyl nakloněn. On mluví o zbožnosti. Ale ta se objeví, trvá jen kratičkou chvíli a hned zase mizí.

Není to opět náš obraz? Přijdou těž-

VÝKLAD DVACÁTÉHO TŘETÍHO ŽALMU

BYŤ SE MI DOSTALO JÍTI PŘES ÚDOLÍ STÍNU SMRTI, NEBUDU SE BÁTÍ ZLÉHO

Je opravdu smutné, a možno říci i pošelilé, jestliže někdo je křesťanem, a přece nevyužívá moc a sílu víry, když by ji nejvíce potřeboval. Taková víra, která ve chvíli naléhavé potřeby nepřináší věřícímu člověku božskou pomoc, nemá vlastně žádnou hodnotu.

Jestliže David vyznává, že ani „v údolí stínu smrti“ se nebude ničeho obávat, potom nám zde nechává příklad bezmezné důvěry a živé víry ve svého Pána. Kdosi toto vyznání přirovnal ke „zpěvu slavíka“, protože jeho zvuk je nejkrásnější a nejsladší, když noc je nejtemnější. David těmito slovy otevřeně vzdoruje největšímu nebezpečí a nejhroznější skutečnosti, již se každý dříve nebo později postaví tváří v tvář.

Průměrný člověk se mnoho nezabývá myšlenkami o smrti. Denně můžeme chodit kolem hřbitova, denně můžeme potkávat pohřební průvod nebo pohřební vůz vezoucí rakev, a přece na smrt nemyslíme. Nečekaná smrt může náhle narušit kruh našich přátel nebo nejbližších, my však ani v bolesti na vlastní smrt nemyslíme. A je to tak přirozené, protože milujeme život a chceme žít.

Co se však stane, když temný stín smrti začlení život někoho z nás? Je pochopitelné, že se každý vzpírá a brání. Lidé hledají cesty, jak smrti alespoň na co nejdelší dobu uniknout. Nejenom lékaři a četní vědci, ale všichni dobří a upřímní lidé si podávají ruce, aby spojenými silami zajistili co nejšťastnější a nejdelší život každému člověku. A také všechna náboženství sledují za všemi svými naukami jeden společný cíl, i když ho vidí z různých poloh. Tím cílem jsou poslední věci člověka: smrt a možnost „dalšího života“ — život věčný.

Pro nás, kteří žijeme ve dvacátém století a v zemi, kde jsme chráněni dobrými občanskými zákony a řády, je těžko pochopitelné, jakému nebezpečí byl vystaven pastýř se svým stádem, žijící v zemi a době vzniku našeho žalmu. Na každém kroku mu hrozilo napadení plíživým se dravcem nebo nemilosrdnými lupiči. Vždyť dodnes mnohé názvy tamějších míst napovídají, že bylo nebezpečné a riskantní jimi procházet: „Krkavčí strž“, „Údolí zlodějů“, „Rokle lupičů“ aj. A právě tak i „Údolí stínu smrti“ znamenalo pro mladého ochránce stád více, než jen prázdný název.

Není na světě člověka, který by ve svém životě neměl různé osobní pro-

blémy a těžkosti. Skutečnost však je už taková, že žádná nesnáze se nám nezdá být tak těžká, jako ta naše vlastní. Je ovšem jedno břímě, které je pro každého stejně obtížné a konkrétní. Je to místo, kde zkušenost všech lidí dostává společného jmenovatele — smrt. Tento nevitáný host přichází většinou zcela nečekaně a přetrhne i ty nejsvětější lidské svazky. Nelze mu čelit lidskou silou nebo bohatstvím. Nevybírám si místa, osoby, ani okolnosti. Ten, kdo se proti němu chce vyzbrojit, musí být vyzbrojen neustále, protože nikdo neví, kdy se s ním setká.

Jestliže jsem se zmínil o tom, že lidé bojují proti smrti, pak musím ještě připomenout skutečnost všeobecně známou: přijde chvíle, kdy i ten neschopnější lékař a vědec přizná, že už dále nemůže nic vykonat. Mezi životem a smrtí je totiž hranice, za kterou žádný člověk svou silou nemůže. Je

to hranice, jejíž překročení není záležitostí samotného těla, ale především ducha. Je to záležitost víry.

Někteří věřící se domnívají, že víru musejí udržovat, pěstovat a rozhojňovat. Podle jejich názoru je víra výslednicí jejich snažení a úsilí. Žalmista David však nemusel udržovat víru, ale víra udržovala jeho. Ze zkušenosti poznal, že nikdy nechybil, jestliže vsadil na víru. Nikdy nesbíral důvody, proč by měl věřit, protože pro něho byla víra samozřejmostí. Osvědčila se, protože mu dodávala radost a pokoj.

S odvahou a klidem kráčel životem, jelikož důvěřoval neviditelnému Společníku, který ho jako dobrý pastýř neustále provázel. On jeho přítomnost cítil, a proto ani smrt ho nemohla zastrážit. Víra ho přemohla. Jinak by s takovým klidem nevyznával, že ani „v údolí stínu smrti“ se nebude bátí zlého.

Je velkou chybou, když se někdo domnívá, že dobrý člověk usilující o spravedlnost, má před sebou jen hladkou a pohodlnou cestu. Mnohé přímé životní cesty jsou obtížné a vyčerpávající.

Věřící člověk by však měl za všemi překážkami a stíny vidět cíl, ke kterému ho vede „dobrý Pastýř“. Nejde ovšem jen o to, vidět okem víry cíl, ale z vlastních zkušeností znát všechny přednosti a dary, jež člověku skýtá křesťanská víra. I věřící bývá stížen

bolestmi a trápením. Jeho přednost je však v tom, že je nemusí přemáhat sám svou silou.

Mnozí lidé se vlastní vinou dostávají do spleťtých situací, protože neznají pravý smysl a konečný cíl života. Smyslem života není radost a rozkoš, ale růst. A cílem nesmí být pohodlí, ale charakter. Na zdárném růstu nikdy nemají radosti takový podíl, jako těžkosti. A znovu dodejme, že rány mají větší hodnotu než pohodlí, protože pod jejich úder se formuje charakter.

Jestliže tak mnoho lidí má jen nepatrný užitek ze svého náboženství, pak je to proto, že svoji víru budují na vratkém základu. Jsou ochotni sloužit Bohu jen tehdy, jestliže on se jim zřetelně odmění. Přitom mu nedají téměř žádnou příležitost, aby v jejich životě mohl svoji pomoc uplatnit. Davidova oddanost a odvaha byla přímým výsledkem jeho víry v Pána jako „dobrého pastýře“. Nelze říci, že by byl poctěn výsadou jako „oblíbenec nebes“. Tajemství jeho klidu spočívá v jeho bezmezné důvěře v Boží moudré vedení.

Jako starověcí králové nechávali psát záznamy o svých vítězstvích na kamenné stěny paláců, tak pro nás v tomto žalmu napsal David zprávu o svém vítězství, které je větší a významnější, než vítězství, kterých dosáhli králové starověku. Je to vítězství nad mučivým strachem a svíravou úzkostí. Je to vítězství, které přináší

pokoj a vlévá do srdce novou sílu. Kdo nastoupí tuto cestu, nemůže být přemožen žádnými okolnostmi.

Někdy se lidé domnívají, že náboženství je pro člověka únikovou cestou ze skutečného života. V některých případech to může být skutečně tak. U žalmisty Davida — stejně jako u mnoha jiných upřímných lidí — však byla víra významným činitelem. Vždyť

mu otevírala oči, aby viděl rozhodující skutečnost svého života: Boží přítomnost a vedení.

Hřích a zlo nás někdy přemáhá svým hlukem, zatímco Bůh pracuje tiše. Pyšný a chvástavý člověk je vždy hlučný, kdežto pokorný a rozvázný vyniká tichostí. V kabelech vysokého napětí proudí milióny voltů, a přece nikdo nic neslyší. Přitažlivost drží nezměrné množství planet na vesmírných dráhách, kde se pohybují bez hlomozu a hluku. A právě tak tiše a dokonce se stejnou mocí se chce Bůh projevit v životě každého, kdo se mu v důvěře odevzdá.

Není to povzbuzující zjištění? Nebyli jsme opravdu pošetilí, když jsme až dosud ve své malověrnosti nedali Bohu příležitost, aby svou moc mohl použít?

David neříká, že by mu jeho neviditelný společník zajistil naprostou izolaci od všeho zlého. On mu však dával sílu, aby se mohl se zlem setkat a nad zlem zvítězit. David nedostal ujištění, že jeho cesta nikdy nepovede „údolím stínu smrti“. On se ve svých zkušenostech, které s Bohem učinil, naučil tak důvěřovat jeho moudrému a láskyplnému vedení, že mohl s jistotou a klidem vyznat: „Byť se mi dostalo jíti přes údolí stínu smrti, nebudu se báti zlého.“

Nechceš i ty prožít stejnou zkušenost, jako David? Zkus to! Vždyť Davidův pastýř chce být i tvým pastýřem. Uchop se jeho ruky, která tě pevně povede.

Právě ve chvíli, kdy jsme připravovali pro tiskárnu rukopisy tohoto čísla Znamení doby — a mezi nimi i článek pro další pokračování výkladu 23. Žalmu, dostali jsme do redakce dopis od čtenářky našeho časopisu, sestry S. H. ze sboru v Oldřichovicích. V něm pisatelka nasměle uvádí: „... Před dvěma roky jsem prožila smutnou zkušenost, kterou jsem si dovolila nyní napsat. V mé těžké situaci mi byl Pán velmi milostiv a posiloval mne u víře. Chtěla bych touto zkušeností oslovit Boha, který mi byl v tak velkém soužení útočištěm a daroval mi svůj pokoj. Zároveň chci povzbudit ty, kteří jsou podobně jako já zkoušeni. Proto jsem napsala tuto svoji zkušenost a jestli uznáte za vhodné, pak ji, prosím, otiskněte.“

Sestře S. H. děkujeme a její osobní zkušenost přikládáme jako živou ilustraci k našemu zamyšlení nad 23. Žalmem.

Byl čtvrtek 18. ledna 1973. V naší rodině začínal pracovní den, jako každý jiný. O půl páté nás probudil budíček. Zatímco jsem chystala snídani, vzal manžel bibli a odešel se modlit. Během snídání mi pak vyprávěl veselý zážitek z minulého dne. Bylo nám veselo, byli jsme zdraví a šťastní. Kdo by se nadál, že den, který radostně začínáme, tak smutně skončí.

Sotva manžel odešel z domu, vzpomněla jsem si, že jsem mu chtěla něco připomenout. Měla jsem totiž v úmyslu, že odpoledne navštívíme naše přátele a chtěla jsem proto, aby mi večer přišel naproti. Vyběhla jsem ze dveří a volala za ním. Protože byl jen kousek za naší zahrádkou, slyšel mne a odpověděl: „Ano, přijdu na zastávku.“ A potom jsem už jen slyšela jeho kroky, jak se ve sněhu vzdalují. V ranním šeru jsem ještě chvíli rozeznávala stín jeho postavy, ale i ten brzy zmizel.

Když jsem se vrátila do kuchyně, byly již vzhůru i obě naše dcery. Po snídani a krátké společné pobožnosti, kdy jsme si přečetly verš z Písma a pomodlili se, odešly i ony do práce a já jsem zůstala sama.

Mám ráda tyto časné ranní chvíle, kdy mohu zpívat, zamyslet se nad Slovem Božím a modlit se. Jsou tak radostné a požehnané.

A tak i onoho dne jsem takto odpočinuta a posílena na duchu začínala svoji obvyklou denní práci. Dopolední hodiny rychle ubíhaly a v poledne jsem pospíchala s obědem, abych co nejdříve mohla odejít za svými přáteli. Dříve však, než jsem mohla opustit dům, přišla k nám nečekaná návštěva. Asi v půl druhé vstoupili do před síně tři muži, pozdravili a nasměle zůstali stát u dveří. Otevřela jsem dveře do pokoje a pozvala je dovnitř. Podali mi ruce a představili se. Protože jsem přeslechla, když říkali, že jsou ze závodního výboru, domnívala jsem se, že jsou z národního výboru. Netu-

šila jsem, jakou zprávu mi přinášejí, a tak když se posadili, s úsměvem jsem se jich otázala: „Co pěkného přinášíte, pánové?“

Místo odpovědi mi jeden z nich řekl: „Paní, pojďte si sednout tady k nám, na válečku.“

Zarazila jsem se a zmocnil se mne strach. Skoda, že není manžel doma, myslala jsem si. S ním se vždy cítím tak bezpečně.

Chvilí bylo ticho a potom se mě zeptal jiný muž, kolik mám dětí, kde pracuji a jak velké je naše hospodářství. To mne trochu uklidnilo. Řekla jsem jim vše, na co se tázali a pak zase následovala chvíle trapného ticha.

„Prosím vás, pánové, já velmi spěchám, můžete mi říci, co si přejete?“ Dívala jsem se po nich pátravě a s jakousi úzkostí, které jsem sama nerozuměla.

Seděli přede mnou, byli vážní, zamyšlení, a dívali se do země. Ten, který mne vyzval, abych si sedla na válečku, vypadal velmi sympaticky. Hleděl na mne a v jeho pohledu se zračil soucit i smutek. Dívala jsem se na něho a od něho také očekávala odpověď. Po chvíli, která se mi zdála být tak dlouhá, ze zhluboka nadechl a s chvějícím hlasem pomalu začal: „Dnes dopoledne, po desáté hodině, došlo v našem závodě na nové koksové k velkému neštěstí a váš manžel utrpěl těžký úraz.“

Když se odmlčel, zeptala jsem se rychle: „Je můj manžel v nemocnici?“

„Snad,“ odpověděl váhavě.

Zmocnila se mne hrozná předtucha. Tušila jsem, že se zde nejedná o těžký úraz, ale o něco mnohem horšího. Všechno jsem se snažila zůstat klidná a po malé chvíli jsem se tiše otázala: „Žije můj manžel?“

Onen sympatický muž neodpověděl. Jen v očích měl slzy a záporně zavrtěl hlavou. Skutečnost byla hrozná — neuvěřitelná. Je tak těžké popsat tu nesmírnou bolest srdce,

NEBOJ SE

kteřou nám působí náhlá ztráta našich milých.

V pokoji bylo ticho, nemohla jsem v té chvíli ani plakat, ani mluvit. V hlubokém zármutku jsem se v myšlenkách obrátila k Bohu a tiše ho prosila, aby mne potěšil a naplnil svým pokojem. Jak šťastní a vděční můžeme být, že slyší i naše tiché modlitby. A nejenom slyší, ale je-li třeba, ihned vyslyší.

Když jsem se po chvíli uklidnila, položila jsem hostům zvláštní otázku: „Umité si představit, pánové, jak by to u nás vypadalo, kdybych neměla Boha a nevěřila v něj?“

Onen muž, který dosud jediný za všechny hovořil, se znovu zeptal: „Vy jste členkou církve, která svěťi sobotu?“

Přisvědčila jsem a začala vyprávět, co pro mne znamená víra v Boha. Hovořila jsem o naší krásné adventní naději, která se naplní druhým příchodem Ježíše Krista a o vzácné jistotě vzkříšení z mrtvých. Pak jsem ještě dodala, jak nesmírně šťastná se cítím v poznání Boha a svého Spasitele Ježíše Krista, a že se modlím, abych cestu spasení nikdy neopustila. Když jsem se odmlčela, muži vstali, aby se se mnou rozloučili. Vyjádřili mi svoji upřímnou soustrast a jeden z nich dodal: „Milá paní, odcházíme, protože vidíme, že naše potěšení nepotřebujete. Vy máte docela jiné potěšení, než bychom vám, my lidé, mohli dát.“ S těmito slovy se rozloučili a odešli.

Náhlá ztráta otce těžce dolehla i na mé děti. Bůh je však také posiloval ve víře. Ti, kteří se dověděli o neštěstí, které nás potkalo, přišli ještě odpoledne, aby nás potěšili a s námi se modlili. K večeru jsem šla vyřídit některé věci, aby mohl být v neděli pohřeb a pozdě večer jsem se vrátila domů. Deery a maminka čekaly. Všude panovalo nepřírozené ticho.

Jako každý večer, usedly jsme ke stolu – k večerní pobožnosti. Ten, kdo ji vždy zahajoval, tu chyběl. V té chvíli nám bylo velmi smutno a nebyly jsme schopné zpívat ani číst. Poprosila jsem proto maminku, aby se s námi pomodlila. Pak jsme si popřály dobrou noc, maminka odešla do svého pokoje, děvčata do své světničky a já jsem osaměla. To byla již skoro půlnoc. Zármutek i samota dolehly i na mne.

Jsou chvíle v životě, kdy máme pocit, jako by nás Bůh opustil. Pláče, topíme se v slzách, a někdy tak dlouho, že se i těch slz nedostává. Jen v srdci zůstává ještě bolest. Bůh však hojí bolest i rány.

Bylo již dávno po půlnoci, když jsem se uklidnila. Spát se mi nechtělo, jen hlava bolela a bylo mi zima. Předě mnou na stole ležela bible. Zalistovala jsem v ní a našla u proroka Izaiáše svůj novoroční verš (41,10): „Neboj se, nebo jsem já s tebou, nestraň se, nebo já jsem Bůh tvůj...“

Dále jsem nemohla číst, protože se mi oči tak zalily slzami, že jsem do bible neviděla. Septem jsem však dokončila slova, která

jsem již dávno znala zpaměti: „Posilím tě a pomáhati budu tobě, a podpíráti tě budu pravici spravedlnosti své.“

Bylo mi, jako by samotný Ježíš stál u mne a ujišťoval mne: „Neboj se, budu tě posilovat, budu ti pomáhat, a když budeš umdlévat, můžeš se opřít o mé rámě a já tě budu podpírat.“ – Jak velká, drahá jsou Boží zaslíbení. Jsou nám útěchou a posilou, když si je vírou přivlastníme.

Hluboká vděčnost naplnila mé nitro. Zavřela jsem bibli a poklekla k modlitbě.

Na našem vesnickém hřbitově odpočívá blízko hřbitovní kaple můj otec a vedle něho spí můj milovaný syn Petr. O několik kroků dál je hrob mého manžela. Zdobí ho mramorový kámen, na němž je vyrytá kotva a pod ní nápis: „Spi krátký sen – však brzy už Pán přijde náš. On vzbudí věrné své k životu zas – za krátký čas.“

Díky tobě, Pane, za požehnanou naději tvého příchodu a vzkříšení. V ní je skryta radostná budoucnost naše i našich milých, kteří ve víře zesnuli. Na mnohých hřbitovech po celé zemi spí svůj spánek smrti a čekají na tebe, náš drahý Spasiteli, až je svým mocným hlasem probudíš k věčnému životu. Díky tobě, Pane, za tvoje zaslíbení, která nám dávají odvahu, naději, radost a pokoj. Jsou pro nás ujištěním a zárukou, že jsi vždycky s námi, že nás vedeš a dovedeš až do nebeského domova, byt naše cesta vedla i údolím stínu smrti.

MILOSLAV ŠUSTEK

JAN WILLIAMS, misionář Tichomoří

(Pokračování)

Malé čluny domorodců vozily posly evangelia od ostrova k ostrovu, ale často byly bouřemi zahnány a poškozeny. Nemohly se proto vydat na větší vzdálenost. Williams toužil mít dobrou plachetnici pro misi v Tichomoří. Jeho touze porazili domorodci, kteří přinesli své dary: palmový olej, koření, cukrovou třtinu a lodní provazy, které sami zhotovili. Jan pak mohl za jejich dary pořídit loď. Nyní bylo snadnější z ostrova Rajatea roznášet zvěst o spasení v Kristu po okolních ostrovech.

Domorodci si večer často vyprávěli o ostrově Rarotonga. Žádný z ostrovů nebyl totiž tak rajsky krásný. Od korálových útesů vystupovaly mohutné skály, což dodávalo tomuto místu nezvyklé nádhery. – Jednoho dne se obyvatelé Rarotonga vyhnuli z chýše, aby naslouchali cizí ženě, která přišla z dalekého ostrova a vyprávěla: „Přišli k nám bílí lidé, kteří se modlí k jinému bohu než my. Jejich Bůh je mocný a má Syna Ježíše Krista. A měli byste vidět, jaké zvláštní věci nám přinesli služebníci tohoto Boha! Mají ostré lesklé předměty, kterými povalí i nejsilnější strom. Naše děti už nemusejí plakat, když se jim stírhají vlasy žraločími zuby. Bílí lidé mají ostré nástroje, kterými to jde mnohem lépe!“ Obyvatelé z Rarotonga si přáli, aby také k nim přišli tito lidé. Neměli však ani tušení, že Jan Williams už dávno toužil dostat se k nim; trápil jej to, že na tomto ostrově dosud sloužili modlům. Mnozí ho varovali, aby tam nejezdil, že jej to bude stát život, neboť ostrované jsou divoci a krutí. On se však nenechal odradit. Vítr namnul plachty a jeli směrem k Rarotonga! Nastala velká bouře. Zdálo se, jako by se byl ostrov propadl někam do moře. Nemohli jej náležitě. Kapitán vedl loď jednou na sever, pak zase na jih, ale nic to nepomáhalo. Kromě toho už měli málo potravin a mužstvo trpělo hladem. Jednoho rána prohlásil kapitán: „Musíme se vzdát hledání, jinak zahyneme hladem.“ Jan Williams byl skleslý. Prosil kapitána: „Hledejme ještě do osmi

hodin!“ Domorodec se už čtyřikrát vyšplhal na stožár, ale marně. Teď se šplhal popáté a bylo právě půl osmé. Tu zazněl radostný výkřik: „Teie, teie, tane fenna nei,“ což znamená: „Zde je ta země, kterou jsme hledali!“

Jan děkoval Bohu. Viděl, jak od palmového pobřeží odrazil malý člun a vesloval směrem k lodi. Ve člunu viděl vysokou vznešenou postavu. Byl to Makea, král ostrova Rarotonga, který jej pozdravil své hosty. Vyprávění oné cizí ženy způsobilo, že byli mile přijati. Lidé z Rarotonga však netoužili jen po nůžkách, nožích a sekerách, toužili hlavně po „lotu“, dobrém Božím Slově.

Williamsovi bylo těžko u srdce, když se musel po několika dnech s nimi rozloučit. Jeho žena, která jej pro svou churavost nemohla nikdy doprovázet, byla už dlouho sama na Rajatea. Četl proto na Rarotonga nechat dva domorodé křesťany jako učitele. Ale poslední noci, kterou ještě trávili na tomto ostrově, vkradli se k nim někteří divocí pohané a zle s nimi naložili. Jan pravil: „Nemohu vás zde nechat. Přivedu vás sem, až zde sám budu moci zůstat.“ Tu přistoupil Papeia, nejvěrnější a nejodvážnější z jeho pomocníků, a pravil rozhodně: „Jsem ochoten zde zůstat úplně sám. Krutost divochů ukazuje, jak velice potřebuji „lotu“.“ Misionář nemohl tohoto smělého muže odvrátit od jeho krásného úmyslu. Když bratři odjížděli, dlouho se Papeia díval za lodí, než mu zmizela z obzoru. S neúnavnou láskou a trpělivostí pracoval nyní na ostrově. Na vysokém kameni ve stínu chlebovníku měl své první kázání.

Jan Williams měl úmysl zase brzy navštívit ostrov Rarotonga. Ale stalo se něco nepředvídaného. Musel prodat loď, kterou tak nutně potřeboval. Na radu závistivých obchodníků byly výrobky ostrova zatíženy velkým clem. Takto byl konec kvetoucímu obchodu ostrova Rajatea s pevninou a bez tohoto scházely prostředky ke splácení částky za loď. Jan byl velmi smutný, neboť ani je-

ho žádosti o pomoc z Londýnské misijní společnosti nemohlo být vyhověno. On přece nechce zůstat na Rajatea, když desetitisíce pohanů na okolních ostrovech hynou v bídě! – Musel to však vydržet půldruhého roku. Byla to těžká doba. Jelikož u Rajatea nepřistála žádná loď, nemohla misionářská rodina půldruhého roku dostat žádnou zprávu z domoviny. Kromě toho také nemohli obdržet evropské potraviny. Neměli chléb ani mouku. Jak těžko jim bylo zvláště v době nemoci! Když ještě přišly doby, že nebylo ani ryb na pobřeží, těžko se jim snašel takový nedostatek.

Kromě toho Williams a jeho manželka onemocněli. Věrný král Tomatoa a domorodí křesťané chtěli pomoci, ale nevěděli si rady. Mohli činit jen jedno: modlit se za ně. A to dělali rádi. Misionář a jeho žena se nakonec jako zázrakem, bez použití jediného prostředku uzdravili.

A pak prožili další žal. Zemřelo jim milované malé dítě. Jeniček stál smutně u hrobu svého bratříčka a vzlykal: „On má být vložen do země, a já to nechci!“ Kolik smutku prožili, když museli svého miláčka složit do lůna země! A tehdy řekl Williams: „Přesto se těším ze svého misijního povolání jako na začátku. Stále myslím na to, že žádná práce není příliš těžká, žádná oběť příliš velká pro onen nádherný cíl – osvitit temný svět evangelia!“

Malý Jeniček se po nějaké době opět rozradoval. Vběhl mezi hnědé kamarády a štasten jim zvěstoval: „Já mám zase nového bratříčka!“ Král Tomatoa stál u kolébky, když mu Jan Williams řekl: „Jsi mým přítelem, králi Tomatoa, a jsi se mnou jedno ve víře v Pána Ježíše. Proto se můj, právě narozený syn bude jmenovat Samuel Tomatoa.“ Starý král byl přešťastný. Takovou radost neočekával. Narození dítěte bylo dnem radosti pro celý ostrov.

Nedlouho potom misionářova žena seděla jednoho odpoledne ve stínu stromu před misijním domem. Její muž právě překládal bibli do jazyka tichomořských ostrovanů. Kolem Marie seděli staré ženy na židlích, které zhotovil Williams svými dovednými rukama. Byly to chudé a nemocné ženy, kterých si dříve nikdo nevšímal. Nyní patřily do modlitební skupiny misionářovy manželky a v tomto společenství našly pravý smysl života, neboť zde se modlily a podle svých schopností pracovaly.

Pokračování na str. 10

- 1 Jáma smrti z Uru
- 2 Rekonstruovaný zikkurat v městě Ur
- 3 Rozvaliny města Ur, Abrahámov dům
- 4 Královské hroby v Uru

UR V KALDEJI

JE TO VZRUŠUJÍCÍ ZAŽITEK procházet se ulicemi a obytnými čtvrtěmi starého Uru, vcházet do domů a vycházet z domů, které stály již za doby Abrahámovy, a nahlížet do místností, v nichž žili jeho současníci. Mně se naskytla tato příležitost, když jsem navštívil četná historická místa země dvou řek. Přitom jsem také poznal Abrahámov rodné město.

Země kolem Uru je vyprahlá. Protože Euphrat změnil svůj tok, stojí zbytky městských hradb poměrně daleko od životodárné řeky, na jejíchž březích se město kdysi nacházelo. Dříve než se přijede do Uru, projíždí se po celé hodiny pustou šedohnědou krajinou rovnou jako stůl. Vyčerpaný cestující je znovu a znovu klamán fata morgánami, které před jeho očmi kouzlí z mnoha směrů neexistující jezera a palmové háje. Konečně na horizontě náhle vyvstane jedna z nejimpozantnějších ruin staré Mezopotámie, chrámová věž Uru.

Tento zikkurat (tak zní starověké označení pro chrámovou věž) se stále ještě vypíná do výšky více než 20 metrů. Tím je charakteristickou zvláštností v této rovině.

Železniční dráha vede kolem starého města a ve vzdálenosti jen několika set metrů od zřícenin je zastávka s mnohaslibným názvem „Ur Junction“. Kolem nádraží stojí pár ubohých chatrčí, v nichž bydlí železniční zaměstnanci. Další město, Nasirija, leží více než 15 kilometrů dále směrem k severovýchodu.

TOULKY ABRAHÁMOVÝM RODNÝM MĚSTEM

Ur náleželo v rané historii Mezopotámie k nejvýznamnějším městům Přední Asie. Několik jeho králů vládlo nad celou zemí dvou řek. Široko daleko bylo toto město známo svými civilizačními vymoženostmi. Sláva jeho učenců učinila je kulturním střediskem. Protože vykopávky dokázaly plně opodstatnění této jeho dřívější proslulosti, bylo mé srdce naplněno napjatým očekáváním, když jsem se blížil Uru.

Cestičkou, která prochází komplexem zřícenin, dostali jsme se k velké staro-mezopotámské chrámové věži, v jejímž stínu jsme mohli zaparkovat naše auto. Žádná jiná věž není tak dobře zachována jako tato. Byla vybudována ve 3. tisíciletí před Kristem. Později, a to až do doby posledních babylónských králů, byla vícekrát restaurována. Od té doby jsou její zříceniny velmi impozantním památníkem. Základní plocha věže je 64×44 metrů. Původně měla čtyři patra neboli stupňovité terasy, z nichž dvě nejvyšší zcela zmizely. Nejnižší patro a části druhého jsou docela dobře zachovány.

Tři široká, ještě dosud existující schodiště, vedou k odpočívadlu na první terase. Již tam se ve starověku přibližovali kněží a věřící svému bohu, o němž se domnívali, že trní na věži.

Po prostředním schodišti, mezi prvním a druhým patrem, jsem se vyšplhal až na vrchol věže, abych ji viděl v jejím dnešním stavu. Lidé raného starověku s obdivuhodnou pílí navrhli milióny cihel velikých rozměrů jednu na druhou, aby postavili tento symbol své bázně před bohem.

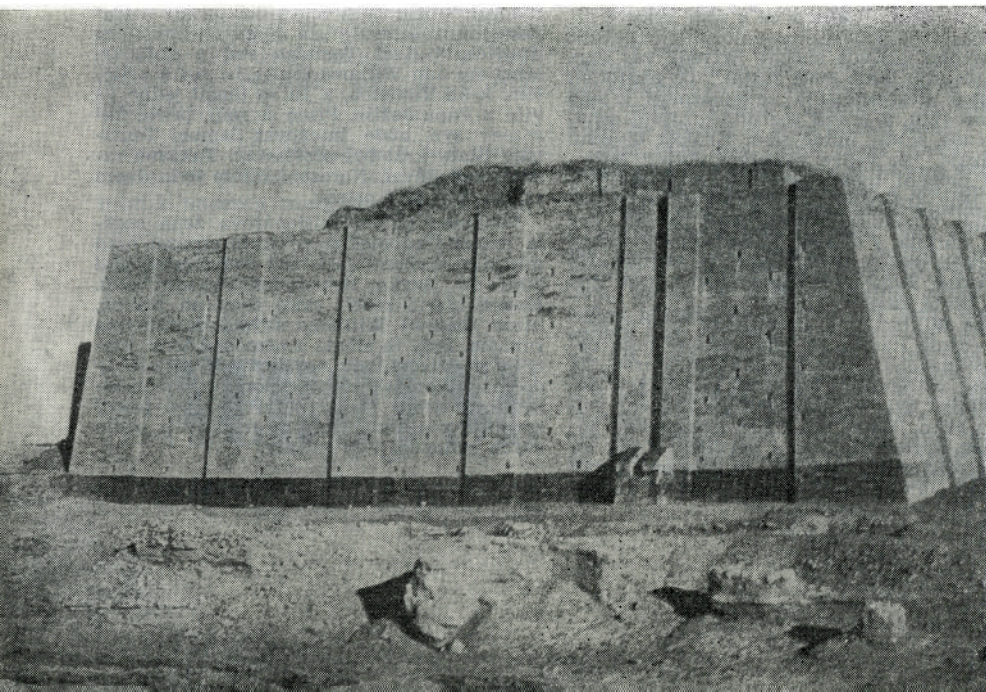
Ke stavbě bylo použito jen pálených cihel. Téměř na všech jsou vyraženy pečete se jmény králů, kteří dali věž vystavět, případně, kteří ji později nechali opravit. Na základě takových nápisů vyražených na cihlách mohli učenci rekonstruovat nejenom historii této věže, ale i jiných mezopotámských staveb. Úmysl králů starých dob — aby natrvalo uchovali svá jména a svou slávu pomocí nápisů téměř na každé cihle, kterou nechali vyrobit — velmi usnadňuje práci dnešnímu historickému bádání.

MOCENSKO-POLITICKÉ A KULTURNÍ STŘEDISKO

Z vrcholu věže je překrásný výhled na staré město s jeho četnými chrámy a obytnými čtvrtěmi uprostřed krajiny, která dnes, ať se podíváme kamkoliv, působí zcela opuštěným dojmem. Je těžko si představit, že zde kdysi vládl mocný národ.

Podle vykopaných chrámů lze usuzovat, že město Ur bylo kdysi náboženským a kulturním centrem velké části Dolní Mezopotámie. V průběhu jeho dlouhé historie vznikaly chrámy, které byly zasvěceny četným vyšším bytostem. Věřící ze všech stran se shromažďovali v této metropoli v době slavnosti; a v důsledku bohatství země se také množily chrámové poklady.

Dnes na tomto místě, jež je neosídlené stejně tak, jako mnoho jiných míst v Mezopotámii, nalezla domov zvířata pouště. Téměř z každé zříceniny, když se k ní někdo přiblíží, vyklouzne plachý šakal. Mimo tyto obyvatele pouště žijí ve zdech tohoto starověkého města nespočetné milióny much. V Egyptě a Indii jsou některé krajiny přímo pověstné svým množstvím much, jež se stávají největší metlou těchto zemí. Nikde mě však nesušovaly tak jako v Uru. Z čeho vlastně žijí, to se nedá zjistit. Zřejmě číhají jen na nějakého z hostů, jichž tam není mnoho, na něhož se pak žádostivě vrhají. Musel jsem si téměř stále držet před ústy kapesník. Na takových mouchami sužovaných místech jsem pochopil, proč lidé starověku ve své pověřivosti přinášeli oběti bohu much; domnívali se, že je zbaví tohoto zla.

V Ur se námaha archeologů dosud vyplácela. Před více než sto lety se podařilo J. E. Taylorovi identifikovat toto místo na základě nalezenných nápisů. Vykopávky se začaly systematicky provádět teprve v roce 1922. Od té doby se udivený svět učenců stále znovu a znovu dovídal ze zpráv neúnavného sira Leonarda Woolleye o senzačních nálezech, které byly vynášeny na denní světlo rok za rokem — po dobu 12 let — díky společné expedici Britského muzea a Pensylvánské university.

Největší senzaci vzbudil v roce 1927 objev řady nevyloupených královských hrobů s cennými uměleckými předměty, jež se podobají svou hodnotou těm, které byly nalezeny v proslulém hrobě egyptského krále Tutanchamóna. Asi před 4000 lety byly v těchto hrobech spolu s králi pohřbeny také celé jejich družiny, tedy sluhové, strážé, a snad také jejich družky. Pravděpodobně byli všichni zaživa pohřbeni společně se svým mrtvým vládcem, dohromady se svými zbraněmi, s náradím a hudebními nástroji, oblečení do slavnostních šatů. Nádherné předměty, které se dávaly do hrobek a jež nalezl Woolley, se nacházejí dnes v muzeích v Bagdadu, Londýně a Philadelphii. Jsou to ozdoby, harfy a kladiva. Dokazují, jak vysoká byla kulturní úroveň v době patriarchů.

ZDE ŽIL MLADÝ ABRAHÁM

Obytná čtvrt, jež byla již z velké části vykopána, působí svým zvláštním půvabem silněji než vše ostatní. Je možno potulovat se ulicemi města Uru, v němž kdysi žil Abrahám, a vstupovat do domů, jež snad navštěvoval i on jako dítě nebo mladý muž. Zříceniny domů jsou zčásti 5,5 metru vysoké a podivuhodně dobře zachované, v mnoha případech až po hořejší patro.

Jejich stavba je většinou jednotná. Z ulice se dostaneme dveřmi do dvora, který se nachází uprostřed domu (takové dvory jsou ještě dnes běžné ve Spánělsku). Kolem dvora se nacházejí různé místnosti: kuchyně, skladiště a obytné místnosti. Někdy stál v jedné z místností oltář se soškou nějakého božstva. Do hořejšího patra vedly schody. Nahoře se nacházely pravděpodobně ložnice. Všechny domy měly dobré odtokové zařízení a napojení na krytou městskou vodovodní síť. Město Ur před 4000 lety, kdy bylo vystavěno, bylo po hygienické stránce mnohem pokrokovější, než dnešní města v těchto částech Asie.

Archeologové dále zjistili, že obyvatelstvo velice dbalo na své vzdělání. Zbytky mnoha škol jsou výmluvným svědectvím o vědeckosti těchto starověkých občanů. Ve školách byly nalezeny četné tabulky s klinovým písmem — byly to jednak učebnice pro žáky a jednak jejich písemné práce. Mládež Uru dostávala dobré ucelené vzdělání ve čtení, psaní, počtech a zeměpise.

Tím vším se období patriarchů dostává do jasného světla. Když před více než půl stoletím slavila takzvaná vyšší kritika bible své největší úspěchy, tvrdili její zastánci, že patriarchové byli nevzdělaní šejkové pouště, kteří táhli se svými stády jako nomádové zeměmi Blízkého východu a usazovali se ve svých stanech vždy tam, kde právě byla voda nebo stinné stromy.

Dnes víme, že Abraháma naprosto není možno ztotožňovat s oněmi primitivními beduiny. Naopak! Byl to jistě muž s vysokým vzděláním a vybraným vkusem, dítě duchovně čilého a kultivovaného prostředí. Pocházel z vysoce civilizovaného města, jehož vymoženosti ve srovnání s našimi docela dobře obstojí. Jako syn bohatého muže — tak lze usuzovat — dostal dobré vychování a vzdělání. Nálezy tedy podstatně zlepšily naši představu o patriarchích.

WOOLLEYOVO POJETÍ POTOPY SVĚTA

Když jsem si důkladně prohlížel okolí Uru, v němž byly nalezeny hroby králů, vzpomněl jsem si na Woolleye a jeho doměnkou, že právě na tomto místě nalezl důkazy o potopě světa. Vycházel přitom z předpokladu, že potopa byla omezena na zemi dvou řek. Během provádění vykopávek v letech 1928 a 1929 chtěl vyhloubit šachtu až na panenskou půdu, aby viděl, kolik osídlovacích vrstev má starý městský kopec. Když narazil na vrstvu z čisté hlíny, na níž nebylo ani stopy někdejšího osídlení, myslel nejdříve, že se dostal na panenskou půdu. Udivilo jej však, že tato vrstva čisté hlíny byla stále ještě nad úrovní okolního povrchu. Nebyl si proto jist tím, zda je již u cíle, a kopal ještě hlouběji. Vrstva hlíny byla dva a půl metru silná; pak na jednou objevil další zbytky osídlovacích vrstev, jež se podobaly těm, které byly nad hlínou.

Bylo zcela jasné: tato vrstva o tloušťce dvou a půl metru mohla být nanesena jen velkou záplavou. Sir Leonard Woolley považoval od té doby za nepopiratelné, že toto je důkaz o historičnosti velké potopy, která je popsána v literatuře starých Sumerů a Babyloňanů a v bibli. Jeho hypotéza zněla takto: potopa, která naplavila vrstvu hlíny silnou dva a půl metru, zničila nejen toto město, ale i mnohá jiná místa na zemi. Záznamy ve staromezopotámské literatuře o této katastrofě jsou v souladu s biblic-

kou zprávou, jak je zapsána v první knize Mojžíšově.

Naplavené sedimenty se nacházejí i na jiných místech v Mezopotámii, ne však všude. Z této skutečnosti vyplývá, že tyto naplavené vrstvy pocházejí z lokálních, na menší území omezených katastrof, způsobených řekami Eufratem a Tigridem. Také Woolley zastával názor, že povodeň, která zanechala vrstvu hlíny v Ur, byla místně ohraničenou katastrofou. K tomuto citujeme text obsažený v jedné z jeho knih: „Tato potopa nebyla všeobecnou, nýbrž místní katastrofou, jež byla omezena jen na dolní tok Tigridu a Eufratu a postihla území, které bylo snad 600 kilometrů dlouhé a 150 kilometrů široké.“ (C. Leonard Woolley, „Ur und die Sintflut“ /„Ur a potopa“/, Lipsko 1930, str. 22)

Woolley tedy nevěřil, že nalezl stopy celosvětové potopy, jež zaplavila celou zeměkouli. Kdo však bere biblickou zprávu doslovně a vychází z toho, že historie o Noemovi a potopě se vztahuje na zpusťšení celého světa, nemůže Woolleyův objev používat jako důkaz o historičnosti biblické potopy. Vykopávky v Mezopotámii nepodávají o ní žádné důkazy.

Jen málo měst ve staré zemi dvou řek dalo mi po jejich návštěvě tak uspokojivý pocit jak Ur, že jsem svůj čas strávil užitečně. Byl to velký zážitek vidět ruiny města, v němž Abrahám prožil své dětství. Zbytky hradeb Uru spolu s tamějšími podávají obraz vysoce kultivovaného pohanského města z raného období patriarchů.

Prof. S. Horn

Najednou zpozorovaly, že malý Jeníček někde zmizel. Za chvíli přiběhl velkými skoky, popadal dech a tváře mu jen hořely vzrušením, když volal: „Maminko, bratříčku, pomyslete si, loď připlouvá! Vidím plachty!“ Ten, kdo nežil po léta na vzdáleném ostrově, nemůže ani zdaleka tušit, co znamená zvolání: „Loď na obzoru!“ Jak dlouho přece toužili po potravinách, po dopisech z vlasti, po pozdravech od svých milých! Paní Marie nemohla radostí a pohnutím ze sebe vypravit slova. Jen pevně přitiskla své děťátko k srdci. Jeníček utíkal k tatínkovi a jásal: „Tatínku, loď přijíždí!“ „Díky Bohu!“ pravil Williams. Nyní zde byla konečně příležitost jet na Rarotonga a tam podobně, jako na Rajatea připravit lid Pánu hotový.

Plavba byla těžká. V bouři a nečase bojovala loď s vlnami v blízkosti korálových útesů, až konečně přistála u ostrova Rarotonga dne 6. května 1827. Dvě míle od ostrova museli spustit kotvy, protože Rarotonga neměl přístav. Moře bylo pořád bouřlivé. Bylo těžké sestoupit s lodí do zmltých sečů. Williams pomáhal všem a byl šťasten, když jeho manželka s Jeníčkem se dostali do člunu. Nyní chtěl i on nastoupit se svým malým Samuelem. Když však sestoupil na poslední stupeň provazového žebříku, hnala se velká mořská vlna proti lodí. Vlna by strhla otce i dítě, ale paní Pitmanová chytila ještě pláště Williamsův a další pomohli táhnout, čímž byl misionář s chlapečkem zachráněn. Člun musel ještě tvrdě bojovat s vlnami, než přistál na ostrově a byl srdečně pozdraven jeho obyvateli. Z příjezdu misionářovy rodiny se nejvíce radoval král Makea a věrný domorodý kazatel Papeia, který vyprávěl své zkušenosti z práce na díle Božím. Všichni ostrované se chvěli, když první Rarotonganec spálil své modly. Když

se mu ale nic nestalo, zmizel strach z bůžků a mnozí se stali „bure atua“, to znamená: modlícími se lidmi.

Tak mohli misionáři radostně zahájit práci. Jejich poselství nalezlo ochotné posluchače a ostrov Rarotonga přirostl Williamsovi k srdci. S pomocí věrného bratra Papeia byla hned zřízena škola a radostná horlivost hnědých dětí Williamse nesmírně potěšila. Jednoho dne velcí chlapci našli blízko pobřeží kusy bridlice, z kterých zhotovili jakési tabulky a pilně je třeli a pak leštili pískem a korály. Každé dítě chtělo mít nejhladší tabulku k psaní. Pak vyběhli všichni do hor, kde rostla horská rostlina s purpurově červenou šťávou. Děti natrhaly spoustu těchto rostlin a drtily je mezi kameny. Pak si všechny tabulky namalovaly krásně na červenou. Ale čím měly na ně psát? Tím si lámaly hlavu. Jedno děvčátko navrhlo, aby se psalo ostny mořského ježka. Nejdřív se tomu všechny děti smály, ale nakonec se o to pokusily. Písmena nevypadala špatně, ale ostny tak skřípaly, že to nebylo možno poslouchat. Teď byla každá rada drhá. Tu jeden velký chlapec navrhl, aby se ostny opálily v ohni. A opravdu, opálené ostny mořského ježka se prokázaly jako výborná písátka. Příštího rána přinesly děti písátka a tabulky, které si samy zhotovily. Měly z toho ohromnou radost.

Jan Williams podnikl větší cestu do nitra ostrova. Jednoho večera zůstal stát před chudou, ale čistou chýší, ke které patřil malý kus pole. Bylo vidět, že tu bydlí dobrý zahradník. Na žádném z ostrovů neviděl dosud tak pečlivě obdělávané pole. Jan šel dále k chýši a tam viděl na kamenné rodinné lavici sedět ubohého mrzáka se ženou a třemi dětmi. Muž ztratil za velkého utrpení konce rukou i nohou. Sotva však uviděl Jana Williamse, rozzářil se jeho obličej radostí

a ačkoliv mu to způsobilo bolest, šoupal se po kolenou k němu a volal: „Buď pozdraven Boží služebníku, který přinesl světlo na náš temný ostrov!“ Hluboce dojat posadil se Jan k němu.

Mrzák Butewe však vypadal velmi šťastně. Jan se ho tázal: „Kdo obdělává tak pěkné tvé pole? Ty to přece nemůžeš dělat sám!“ Samozřejmě že já. To je jediná práce, kterou mohu konat. Když velmi pečlivě pracuji, vystačí mi moje úroda, abych uchránil svou ženu a děti před bídou.“ „Jaké máš nářadí?“ „Měl jsem velké štěstí. Našel jsem kdysi kus dřeva ze stromu, kterému říkáme strom železného dřeva. Na ten kus se vši silou opřu a jím vyvrtávám díry pro rostliny.“ „Ty jsi mne předtím tak radostně pozdravil, jako Božího služebníka. Patříš asi také k těm modlícím se lidem.“ „Ovšem, modlím se ráno i večer se svou ženou a dětmi. A když na poli kopu a sázím, mám přitom čas mluvit se Spasitelem, kterého Bůh poslal, aby nás spasil.“ „Odkud máš zprávu o Spasiteli?“ „Samozřejmě, že od tebe! Kdo jiný přinesl dobré Slovo našemu ostrovu?“ „Ale já jsem tě nikdy neviděl při žádné pobožnosti! Nejsi také schopen dostat se tak daleko.“ „To je pravda, ale něco přece slyším. Posadím se vždycky u cesty, když jdou lidé z bohoslužeb domů. A tak si vyžebrať od každého nějaké slovo. Každý si pamatuje něco důležitého. A když pak prosím milého Boha, aby mi učinil v srdci jasno, rozumím hodně z dobrého Slova.“

Jan Williams se cítil šťasten mezi lidmi na ostrově Rarotonga. Přesto mu ležely na srdci i další ostrovy. Víc než kdykoli předtím si přál loď. Londýnská misijní společnost mu nemohla pomoci, protože její příjmy byly velmi malé. Chtěl-li mít Williams loď, pak nezbyvalo nic jiného, než postavit si ji sám. Pokračování

POMOCNÍCI PŘI VÝCHOVĚ

Jestliže si uvědomíme, že ve výchově lze dosáhnout určitých důležitých úspěchů, může nás napadnout otázka, zda je ve výchově k dispozici nějaká pomoc nebo pomocníci. Ve všech dobách byli hlavními nositeli výchovy rodiče a tak to zůstalo až dodnes. V předcházejícím článku jsme uvažovali o úloze otce a matky v rodině. Teď se chceme dotknout jiné myšlenky. V křesťanských kruzích se často hovoří o tom, že rodičovství je poeznáání. To je silné slovo, ale není nijak nadnesené. Jak často se v práci stává, že dítě je považováno za pojítko v manželství. V mnoha manželstvích dochází ke

krizím. Přijde-li pak v pravý čas dítě, ať již chtěné nebo nechtěné, zdá se, že manželství je zachráněno. Tak to alespoň lidé tvrdí. Je bezesporu skutečností, že někteří manželé ve společné odpovědnosti za dítě k sobě zase najdou cestu. Především tehdy, jestliže vnitřní rozdělení nebylo ještě příliš hluboké. Jsou-li však mezi manžely těžké rozpory, dítě sotva vytvoří opravdové nové spojení. Musíme proto důrazně varovat, aby děti nebyly plozeny pro záchranu manželství. Většinou se tím získá jen časový odklad, a kdo v takové rodině potom nejvíce trpí, jsou právě děti.

Tím jsem se dotkl i problému uvědomělého rodičovství. I v manželství se často stane, že dítě přijde proti vůli rodičů. Berou-li rodiče své výchovatelské povinnosti vážně, pak dítě nesmí pocítit — natož se dokonce dovědět, že jeho příchod nebyl žádoucí. Rodiče zde na sebe musí dát přísný pozor. Každé lehkomyšlné slovo může mít následky, které se nedají napravit. Dítě by nemělo nikdy a v ničem poznat rozdíl ve srovnání se svými sourozenci, ať již jde o materiální věci nebo citové projevy rodičů.

K pomocníkům ve výchově však nepatří jen rodiče. Silný

výchovný vliv má také škola a učitelé. Rodiče by nikdy neměli ztěžovat jejich práci nějakými znevažujícími poznámkami. Dětem to bude jen k prospěchu.

POMOCNÉ PROSTŘEDKY PŘI VÝCHOVĚ

Nejen lidé, ale také věci mohou hrát velkou roli při výchově. Většinou jsou to věci z okolního světa. Snad se to někomu bude zdát zvláštní, když se v této souvislosti zmíním o přírodě. Byla doba, kdy příroda měla v očích lidí výjimečné postavení. Lyrika přírody, malování venkovských zákoutí, vyvyšování života na venkově — až po nemístné horování pro přírodu. Vznikaly různé turistické spolky, tábořilo se pod širým nebem a večer se sedělo kolem táborového ohně a zpívaly se písně. To všechno je dávno pryč. Mnozí se dnes nad tím jen pousmějí. Musíme přiznat, že hlavní příčinou našeho změněného vztahu k přírodě je rychlý postup technizace našich dnů. Zde budíž připomenuto, že rozumné využívání techniky a správný vztah k přírodě jsou užitečnými pomocníky při výchově.

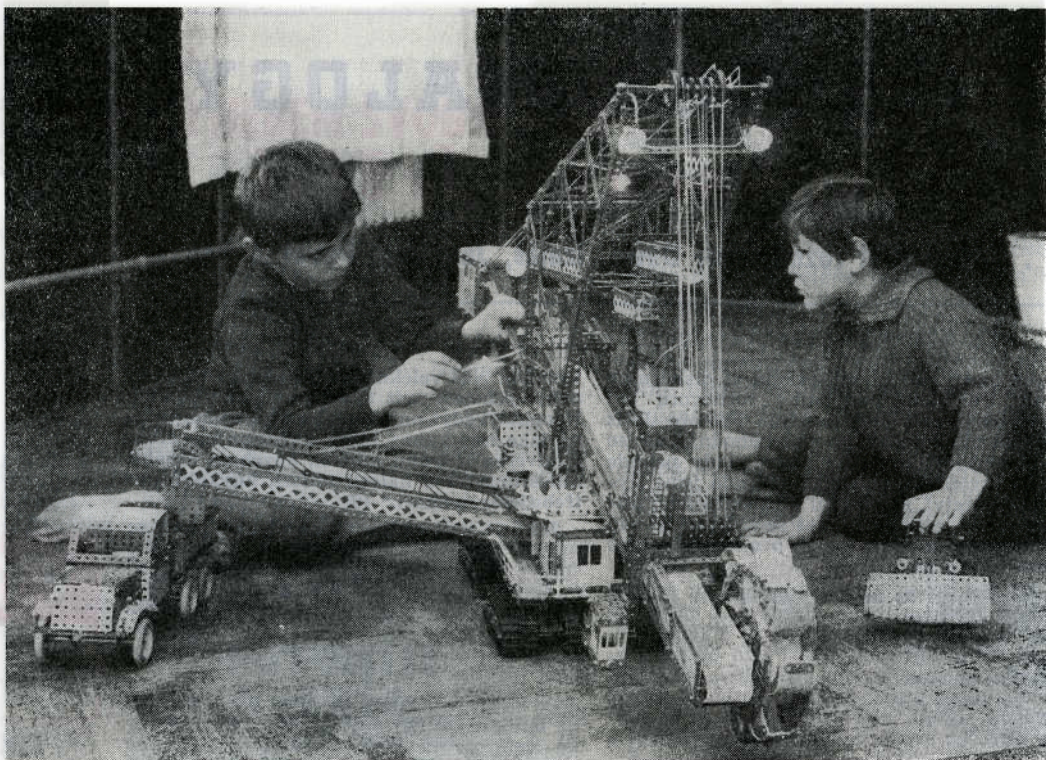
V naší době není zapotřebí zastávat se techniky, ale zcela jinak tomu je s přírodou. Nestačí utéci z ruchu velkoměsta jen o dovolené nebo prázdninách. Za málo peněz a v krátkém čase mohou dnes lidé navštívit v přírodě překrásná zákoutí. A kde se to zdá být poněkud těžší, tam by měli být rodiče vynalézaví. Pěší túra s dětmi může být někdy nezapomenutelným zážitkem pro celou rodinu.

Přítom nemá jít o nějaké vrcholné sportovní výkony, ale pouze o vypnutí z všedních starostí a zotavení. Rodičům třeba vyhovuje ležet na slunci a zahálet. Pro děti je však tento způsob zotavení velice nudný. Jsou vděčný za každý volný den, který s nimi rodiče prožijí. Samozřejmě, může to být i doma. Ale příroda nám nabízí nepřehledné možnosti vlivu.

V přírodě se projevuje dítě i mladistvý mnohem uvolněněji než kdekoli jinde. Ze zkušeností vím, že se mnohý problém začal řešit na procházce lesem. Tam se ze všech stran nejenom prohovořil, ale dokonce vyřešil. Na takovém výletě není nikdo vyrušován všedními záležitostmi. A není to jen tak samo sebou, že i Ježíš na cestě přírodou vedl s učedníky nejhlubší duchovní rozhovory. Téměř všechna kázání a proslavy měl pod širým nebem a svá podobenství bral z přírody. Proto i výchova dítěte může v přírodě získat rozhodující popudy. Dítě klade různorodé otázky, k jejichž zodpovězení nám nevystačí jen botanický naučný slovník. Budou to otázky, které míří mnohem hlouběji. A dobrý vychovatel dokáže opatrně podnítit právě tento druh otázek. O mnohých věcech se v lese, u moře, na horách nebo u orného pole lépe hovoří, nežli ve vysokém činžáku velkoměsta. A nezapomeňme, že také o Stvořiteli můžeme nejučinněji mluvit uprostřed jeho stvoření.

K stvoření Božímu však nepatří jen hory, rostliny nebo vodstvo, ale také zvířata. Proto může zapůsobit i návštěva zoologické zahrady dobrým vlivem. Takový společný výlet od rozbřesku dne je pro děti nejenom nezapomenutelným zážitkem, ale i významnou pomocí při výchově, kterou by si nikdo neměl nechat ujít.

Podobnou možnost jako příroda, skýtá i hudba, když se s ní někdo osobně zabývá. Také to je velmi důležitá pomoc při výchově. Abychom však hned na začátku přešli omylům, nejde nám o nějaké staré rodinné muzicírování. Ať to bylo ve své době jakkoli pěkné, dnes to už patří minulosti. Ve věku stereofonních gramofonů a magnetofonů si může

každý dopřát opravdový hudební požitek. Kdysi byla hudba dostupná jen v koncertních sálech, snad v lázních na promenádě anebo si někdo doma hrál sám na hudební nástroj.

V „lepších kruzích“ bylo samozřejmě, že se děti učily hře na klavír. Dnes je skutečně jiná doba. Technika přinesla hluboké změny v přijímání i předávání hudby. To ovšem nic nemění na tom, že hudba zastává důležité místo jako pomoc ve výchově, a to z dvojího hlediska.

Rodiče by měli dětem uvědoměle otevřít vstup do světa hudby. Na jedné straně k tomu patří od jistého stáří společná návštěva koncertů a na druhé straně vlastní hudební činnost, ať již vokální nebo instrumentální. Neodporuje to tomu, co jsme si řekli dříve. I dnes bychom měli dítěti umožnit, aby se naučilo hrát na nějaký hudební nástroj. Učí-li se dnes dítě hrát na zobcovou flétnu, kytaru, trubku nebo klavír, nemá to téměř nic společného se starou rodinnou muzikální romantikou. Dnes se na to

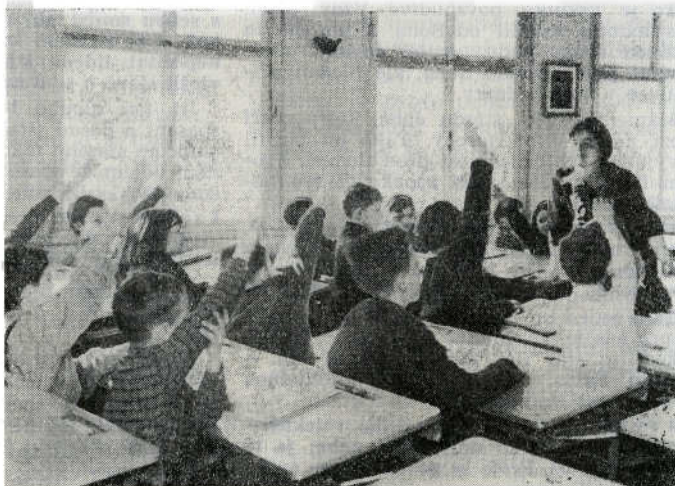
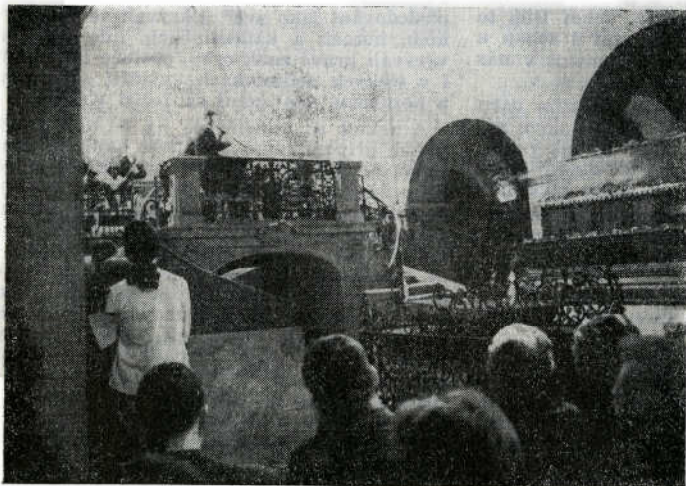
díváme střízlivěji. Praktická hudební výuka je tou nejlepší metodou, jak získat vztah k hudebnímu zážitku. Je jisté, že vlastní hudební činnost má ještě další přednosti. Srovnáním s velkými uměleckými výkony naučí se dítě správnému hodnocení. Hudba v obou možnostech, ve vlastní hře i v poslouchání, se jen tak stane pomocí ve výchově, když vychovatel k ní našel správný přístup a to začíná již zpravidla ve volbě výběru hudby. Mnozí lidé si myslí, že k duševnímu vypnutí potřebují pouze lehkou zábavnou hudbu. Těžiště naší výchovné práce na tomto úseku by mělo odpovídat heslu velkého mistra tónů Johanna Sebastiana Bacha: Soli Deo gloria — Bohu patří chvála! Luther hovoří o hudbě jako o nebeském majetku. To by mělo platit i dnes.

Tím jsme ještě nehovořili o způsobu provádění hudby v našich dnech. Každý nedokáže zahrát dnes na varhanách Bachův chorál. Při mnohých bohoslužbách najdeme dnes jiné melodie, jiný rytmus a jiné

nástroje. Nemělo by to být důvodem k rozmiškám, důležitý je výchovný směr. Má-li hudba splnit svůj úkol při výchově, musí mít vychovatel odvalu určit správnou dělicí linii. Hudba může být pomocí při výchově jen tehdy, když známe její původ a když způsob provozování je správný. Nepožadujeme extrémní stanovisko, ale jasně pojmenujeme výstřelky.

Umožněme našim dětem přístup k hudbě! S tím spojené finanční výlohy jsou dobře uložené peníze. Jestli se děti učí samy hrát na nějaký hudební nástroj, nebo se učí zpívat, nebo podporujeme zájem a chápání hudby společnými návštěvami koncertů, bude z toho výchovný užitek. Kdo se naučil správně zacházet s hudbou, bude umět lépe chápat i jiné oblasti všeho krásného. Obšťastňující působení pravého umění je dar Boží a neměli bychom zanedbat nic, co slouží našim dětem jako pomoc k harmonickému rozvoji celé osobnosti.

Dr. L. T.

BIBLICKÉ DIALOGY

O spasení v Ježíši

... tentokrát rozmlouvají David, Izaiáš, Jan, Job, Pavel a Petr

Již počtvrté se setkáváme u diskusního stolu. Tématem posledního rozhovoru byl Ježíš Kristus a jeho božství. Protože Ježíš je tak výjimečný a pozoruhodný, dá se o něm stále hovořit, a přece nikdy nebude zcela osvětlen a pochopen. Minule jsme slyšeli svědectví, která jsou přesvědčujícím důkazem, že je Bohem, dnes se zamyslíme nad tím, jaké důsledky z toho pro nás, stvořené bytosti, vyplývají.

Apoštol Pavel nám při posledním setkání vylíčil Ježíšovu cestu, kterou pro naše spasení prošel od nebeské slávy až k lidské potupě. Také dnes můžeme Pavla mezi sebou přivítat a dáváme mu příležitost, aby jako první diskutoval zahájil rozhovor. Rádi bychom slyšeli, jaké stanovisko zaujal nebeský Otec ke svému Synu po jeho potupení a ponížení na kříži.

Pavel: „Proto jej také Bůh povýšil, udělil mu jméno nad každé jiné jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklánělo každé koleno, ... a aby každý jazyk vyznával, že Ježíš Kristus je Pánem, k slávě Boha Otce.“ (1) Je mezi námi i Jan, který v době, kdy byl ve vyhnanství na ostrově Patmos, obdržel prorocké vidění, v němž spatřil již oslavo- vaného Ježíše ve společnosti nebeských bytostí. Můžeš nám říci, Jane, jaké postavení tam měl?

Jan: „...měl jsem toto vidění: Uslyšel jsem volání velkého množství andělů shromážděných kolem trůnu, bytostí a starců — bylo jich na milióny a stamiliony — a volali silným hlasem: »Beránek, který byl zabit, si zaslouží, aby byla uznávána jeho moc, bohatství, moudrost a síla, a aby mu byla vzdávána čest, sláva i chvála!« ... Celý vesmír jsem slyšel volat: »Tomu, který sedí na trůně, i Beránkovi přisluší chvála, čest, sláva, i moc na věčné věky!« (2)

Ty jsi, Jane, prožil několik roků úzkého společenství s Ježíšem. Při poslední večeři jsi dokonce spočíval „na jeho prsou“. Byli jste si jistě velmi blízcí. Jak na tebe zapůsobil, když jsi se s ním setkal jako s oslaveným a vyvýšeným?

Jan: „Když jsem jej uviděl, padl jsem mu k nohám jako mrtvý.“ (3)

A co učinil On?

Jan: „Položil na mne pravici a řekl: »Neboj se!« (4)

To je vskutku povzbudivé. Vždyť hřích nás natolik vzdálil od Boha a porušil, že lidé od svého pádu neměli odvahu přestoupit před svatého Boha, ale hledali prostředníky.

Máme ve svém středu Joba, který patří mezi nejstarší patriarchy. Také on pocítil a vyjádřil svoji nicotnost před Bohem. Prosím ho, aby nám nyní zopakoval své někdejší vyznání.

Job: „Nebo Bůh není člověkem jako já, jemuž bych odpovídati mohl, a abychom vešli spolu v soud. Aniž máme prostředníka mezi sebou, kterýž by rozhodl nás oba.“ (5)

Tato touha po prostředníkově se naplnila. A pro nás je povzbudivé, že tímto prostředníkem se stal Bůh sám v Ježíši Kristu. — Prosím Pavla, aby nám tuto potěšitelnou skutečnost blíže popsal.

Pavel: „Máme ... vynikajícího velekněze, který prošel až do nejvyššího nebe: je to Boží Syn Ježíš. Proto se pevně držíme svého

vyznání. Náš velekněz není takový, který by nebyl schopen mít soucit s námi, slabými. Naopak! Vždyť on sám zakusil všechno možné jako my, vyjma hřích. Přistupujeme proto s důvěrou k trůnu milosti, abychom dosáhli milosrdenství a našli milost, kdykoliv potřebujeme pomoci.“ (6)

Ježíš je tedy naším prostředníkem. Zdá se ovšem, že někteří věřící nemají odvahu jeho smířící službu přijmout. Snad se domnívají, že je odmítne. Taková obava je ovšem zbytečná, protože On sám dal ujištění, že hříšníci přijímá. — Jane, ty jsi toho byl svědkem. Můžeš nám připomenout, jak to tentokrát náš Spasitel řekl?

Jan: „Všichni, které mi Otec dává, přijdou ke mně; a kdo ke mně přijde, toho nevyženou ven, neboť jsem sestoupil z nebe, ne abych činil vůli svou, ale vůli toho, který mě poslal; a jeho vůle jest, abych neztratil nikoho z těch, které mi dal, ale vzkřísil je v poslední den.“ (7)

O odmítnutí nemusí mít nikdo obavu. Pro upřesnění a doplnění je však bylo dobré, když někdo objasnil, zda je pro spasení hříšníků Ježíšova obět dostatečná. — Prosím Petra o vysvětlení.

Petr: „V nikom jiném není spásy. Není jiného jména pod nebem daného lidem, v kterém bychom měli být spaseni.“ (8)

Jak vděční bychom měli být za tuto skutečnost. Jestliže je spasení jenom v Ježíši, pak to není omezení, ale záruka, že je to jistý dar. Vždyť ho nabízí ten, kdo ještě nikdy nezklamal. A co je zvlášť významné, spasení nemusí hříšník na Bohu vymáhat, ale Bůh ho nabízí všem lidem jako viditelný projev své lásky.

Dotvrďte, prosím, tuto skutečnost alespoň dvěma svědectvími.

Jan: „Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozného dal, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.“ (9)

Děkujeme Janovi, který nám připomenul Spasitelova slova, jež se stala „zlatým textem“ celého Písma. — A ještě prosím Pavla o jeho svědectví.

Pavel: „Bůh dokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšníci.“ (10)

„Všechno pak pochází z Boha, jenž nás s sebou smířil skrze Krista, neboť Bůh to byl, jenž Kristem smiřoval svět s sebou a nepočítal lidem jejich přestupky a v nás vložil slovo o smíření.“ (11)

Již tak dlouho hovoříme o Božím daru spasení a dosud jsme ještě nedali slovo zástupcům starého zákona. Mohl by tak vzniknout dojem, že spasení je pouze darem Nové smlouvy. — Dáváme proto slovo Izaiášovi. **Izaiáš:** „Toto praví Panovník Hospodin: ... já Hospodin jsem spasitel tvůj, a vykupi- tel tvůj, Bůh silný Jákobův.“ (12)

A co k tomu řekne David?

David: „Tvé, ó Hospodine, jest spasení.“ (13)

Izaiáš, ty jsi žil v době, kdy se Bohem vyvolený národ od svého Pána odvrátil k jiným bohům a chodil po svých vlastních cestách. Bylo možné i tak hříšný lid zachránit? Jaké poselství jim Bůh tvým prostřednictvím poslal?

Izaiáš: „Není žádného jiného Boha kromě mne, není Boha silného, spravedlivého, a spasitele žádného kromě mne. Obráťtež zřetel ke mně, abyste spaseni byly všechny končiny země.“ (14)

Jak předivné poselství, a přece jednoduché k pochopení, nám Bůh v Písmu zanechal. Stvořitel a Pán celého vesmíru se ve svém Synu sklání k nám hříšným lidem, volá nás, čeká na nás, touží po nás a nechce od nás nic jiného, než abychom přišli k jeho kříži a v živé víře s opravdovým odevzdáním řekli s Tomášem: „Pán můj a Bůh můj!“ (15)

1. Fil 2,9-11	9. Jan 3, 16
2. Zjev 5,11-13	10. Řím 5, 8
3. Zjev 1,17	11. 2 Kor 5, 18.19
4. Zjev 1,17	12. Iz 49, 22.26
5. Job 9, 32.33	13. Žalm 3, 9
6. Žid 4, 14-16	14. Iz 45, 21.22
7. Jan 6, 37-39	15. Jan 20, 28
8. Sk 4, 12	

VY SE PTÁTE

a my odpovídáme

SYMBOL RYBY V KŘESŤANSTVÍ

Rád bych věděl, co znamenal znak ryby, který byl již v raném křesťanství používán. Nebylo užívání takového symbolu hříchem? Vždyť je známo, že filistiňští pohané uctívali boha Dáгона, kterého také znázorňovali rybou. A konečně podle 5 Moj 4, 18 je zapovězeno rybu zobrazovat. D. F.

Již v raném křesťanství se stala ryba symbolem a kryptogramem křesťanství. V žádném případě nešlo o symbol nebo obraz, který by křesťané uctívali. Původ této symboliky je zcela nahodilý. Řecké slovo pro rybu je *ichthys*. (Z něho je odvozen název pro nauku o rybách — *ichthyologie*.) Slovo *ichthys* je složeno z počátečních písmen věty: *I*ésus *C*hristos *T*heú *H*yios *S*ótér (Ježíš Kristus Boží Syn Spasitel). V podstatě jde o slovní hříčku.

Je smutné, že mnozí lidé vidí některé symboly jen ve špatných historických souvislostech, zatímco dobré použití přehlížejí. Je pravda, pohanský bůh Dágon byl zobrazován rybou. Ovšem hebrejské slovo *dag* (ryba) se v Písmu objevuje asi 30krát jako označení pro rybu v kladném slova smyslu, a nikoli ve vztahu k pohanskému božstvu.

Dnes běžně užíváme písmeno A, což byl pro fénické pohany také symbol božstva — býka. Rovněž je celá řada slov, které mají v pohanství kultický význam, a my je přece používáme, protože dnes mají svůj význam. Podobně činili staří křesťané. Ti byli pronásledováni jako zvěř. Ukrývali se v jeskyních, horách a katakombách, kde do stěn vyrývali právě znak ryby, protože tak chtěli i v těžkých podmínkách vyjádřit svou víru a bezmeznou odevzdání se Ježíši Kristu.

A pokud se odvoláváte na 5 Moj 4, 18, potom připomínáme, že v této kapitole není zakázáno jen zobrazování ryby, ale i muže nebo ženy (v. 16), zvířat nebo ptáků (v. 17). Jestliže bychom se chtěli držet litery, kterou vytrhneme ze souvislosti, potom bychom podle 19. verše nesměli ani pohlédnout na slunce, měsíc nebo hvězdy. Tak ovšem bibli vykládat nesmíme. Základním předpokladem pro správný výklad a pochopení biblických rad je zachování souvislosti, za jakých byly vysloveny. V našem případě stačí přecíst pozorně nejenom verš osmnáctý, ale i následující, který dokresluje smysl celého zákazu, jímž Bůh zapovídá zobrazování za účelem klanění se a sloužení těmto zobrazeným modlům.

VŠELIKÁ VĚC MÁ JISTÝ ČAS A KAŽDÉ PŘEDSEVZETÍ POD NEBEM SVOU CHVÍLI

Kazalel 3, 1

Nedávno jsem s přítelem rozmlouval o zajímavém tématu. Bavili jsme se již častěji o bibli a z jeho otázek jsem vycítil hlubší zájem. Proto jsem mu nabídl, že by si na svá „proč“ mohl přečíst i odpovědi. Vyjmul jsem z knihovny některá čísla „Znamení doby“ a ukázal na odpovědi k několika mi položeným otázkám. Příklad se zamyslel, zaujatě obracel list po listě a pročítal titulky článků. Potom povídá: „Je to moc zajímavé, ale chtělo by to mít čas...“.

Ano, čas je kapitál, kterého má každý z nás nedostatek. Zdá se, jako by zde působilo nějaké kouzlo. Člověk zkrátí pracovní dobu, dopravní prostředky zkrátí dobu nutnou pro cestu do práce, telefonem lze mluvit s někým až kdesi na druhém konci světa, což by dříve vyžadovalo spoustu času, a přesto čas nemáme. Snad jste se už přistihli, že jste nebyli dobře připraveni do sobotní školy, protože jste přes celý týden neměli čas. Možná, že právě čtete se zájmem nové číslo „Znamení doby“, ale ta minulá čísla leží doma nedotčena, protože na to nebyl čas a dovolte jednu otázku: „Míváte čas na ranní a večerní pobožnosti?“

Proč není čas?

Zdá se, že nedostatek času je znakem naší moderní doby. Stroje zvýšily mnohonásobně výkon člověka, během několika hodin lze obletět celý svět a přesto chvíli prožítou třeba s rodinou na procházce považujete mnohdy za zbytečnou a promarněnou. Kolik lidí se těší na roky důchodu, kdy konečně budou mít více času, ale vidíme, že ani ti dříve narození nevysedávají v nečinnosti někde na sluníčku. Je třeba hlídat vnoučata, něco si přivydělat... a čas, ne, ten není.

Jednou z příčin proč nemáme čas jsme my sami. Je všeobecně známo, že člověk, který si dovede správně rozvrhnout svůj den, stihne za stejnou dobu udělat mnohem více, než ten, kdo dělá jen to, co ho právě napadne. Proto čteme v Písmu prosbu „Nauč nás počítati dnů našich, abychom uvodili moudrost v srdce.“ (Žalm 90, 12) Správné rozpočítání času je základem k úspěšnému prožití celého dne. Ale nejedná se jen o dny, ale i o roky, vždyť předchozí verše téhož Žalmu mluví o dnech ve spojitosti s roky: „Všech dnů let našich jest let sedmdesáté...“. A umět po-

čítat, nebo rozvrhnout si jak dny, tak i roky, to je moudrost. „Nesmíme věnovat pozornost tisícovým zájmům. Některé věci vyžadují čas a budí zvědavost, ale nemají smysl. Musíme věnovat veškerou pozornost a energii nejvyšším zájmům, ačkoli je často věnujeme poměrně bezvýznamným věcem.“ (EGW)

To má na mysli i David, když píše nám známá slova: „Nauč nás počítat naše dny...“ Jistě nemyslí jen vědomí, že jsem dovršil 30, 40 nebo 50 let, ale právě to, abychom si moudře vybrali a správně rozhodli, co je pro ten který den to nejhlavnější. Je zajímavé, že tento problém využití času není jen problémem našeho věku, ale už alespoň 3500 let trvajícím bojem myslícího člověka na jedné straně a jeho slabostí, sklonů i pohodli na straně druhé.

Ale naše bojování není proti tělu a krvi, ale proti mocnostem, proti duchovním zlostem vysoko (dle Ef 6, 12). Zde jsme u druhé příčiny a pokud se týká závažnosti, pak jistě bychom ji museli dát na místo první. „Běda těm, kteří přebývají na zemi a na moři, nebo ďábel sestoupil k vám, maje hněv veliký, věda, že krátký čas má. (Zjev 12, 12b) Zde se dotýkáme té příčiny, proč máme tak málo času. Člověk si jaksí podvědomě uvědomuje potřebu času a vynakládá veškeré své snažení k tomu, aby ho získal a nakonec je o něj podvodně připraven, protože nepřítel spasení ve snaze zabránit lidem v cestě k životu, nabízí jim různá pozlátka ve formě laciných zábav a v přílišné honbě za denními starostmi. Oč spokojenější jsou ti, kteří nepotřebují ke svému štěstí vždy ty nejnovější oděvní modely z nejdražších látek. Toto vše je možné získat, ovšem za určitou cenu. Proto mnozí ve snaze „udržet krok“ se honí a štvou, takže na ostatní jim nezbyvá čas. Mnozí se zaměřují na shánění a přípravu těch nejlepších pochoutek. Svým přátelům se pak chlubí cenou toho či onoho jídla nebo nápoje. Nehledě však k hodnotě zdravotní, kdy tato jídla často nemají žádné výhody, hraje čas, který byl nutný k jejich přípravě, vysloveně zápornou úlohu. Cožpak je lidský život jen jídlo a oblékání? Sám náš Spasitel nám radí: „Nepečujte o život svůj, co byste jedli a co pili ani o tělo své, čím byste se odívali. Zdali není život více, nežli pokrm a tělo nežli oděv? (Mat 6, 25)

Tím nechce přehlížet lidské potřeby, ale nesouhlasí s přemírou snažení, jak tomu bylo ve dnech před potopou (viz Mat 24, 38) a ve dnech před zkázou Sodomy a Gomory (Luk 17, 28).

Ani obyvatelé těchto dvou údobí neznali nic jiného, než své hmotné blaho, a proto neměli čas na slyšení slova Božího. Stačilo však jen několik málo dní a z celého bohatství jim nezbylo nic.

Co bylo příčinou? Nepoznali „čas svého navštívení“, dobu, kterou měli plně využít a to tím nejdůležitějším způsobem, totiž záchranou svého života. Jistě, že i oni slyšeli varovná slova Noeho, nebo kázání Abraháma, ale smýšleli podobně jako Festus: „Nyní odejdi a v čas příhodný tě zavolám... Viš, mluvíš moc zajímavě, ale zatím to nemohu potřebovat, snad, až někdy, až na to bude více času a budu jinak naladěný, potom budeme v rozmluvě pokračovat...“

K tomu však již nikdy nedošlo. Proč? Protože kolem obcházel i nepřítel, který se postaral o to, aby čas žádný nezůstal. Proto je stále tak aktuální rada apoštola Pavla: Vykupujte čas...!

On věděl kolik velkého a cílevědomého snažení je třeba, než se z času zbytečného nebo dokonce promarněného stane požehnaná chvíle. Jako kupec z podobenství Pána Ježíše (Mat 13, 45–46) musíme i my v pravou chvíli zaměřit podobenství o perle — za tu jedinou, nejdražší — na život věčný. Vždyť „co je platno člověku by všecken svět získal, své pak duši škodu učinil? Aneb, kterou dá člověk odměnu za duši svou...?“ (Mat 16, 26)

Máme se snad proto stát poustevníky, kteří jen listují ve starých knihách, zapomínajíce přítom na své časné potřeby? Nikoliv!

Ježíš Kristus nám dává radu: „Ale hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho a toto vše bude vám přidáno.“ (Mat 6, 33) Hleďte nejprve, hleďte nejdříve, najděte nejen to jedno, ale mnohem více. Je to zajímavá rovnice, zdánlivě nesmyslná, přesto však pravdivá.

V životě můžeme najít mnoho a přitom nám nezůstane nic a naopak stačí najít jedno, abychom obdrželi všechno. To ví i nepřítel spasení, který je proto ochoten ti „všechno dát, jen když se mu budeš klanět“, protože ví, že tě tím připraví o to jediné, o to co může být skutečně tvým, totiž o tvůj věčný život. Pamatuj proto, že život je víc, než oděv, pokrm nebo dobrá zábava.

Nechť i tvou prosbou jsou slova žalmisty Davida: „Naučiž nás počítati dnů našich, abychom uvodili moudrost v srdce. Nasyť nás hned v jitře svým milosrdenstvím, tak abychom prozpěvovati a veseliti se mohli po všechny dny naše.“ (Žalm 90, 12.14)

Dr. D. Böhm

BOLEST

je tvůj přítel

Od kolébky až po hrob provází člověka bolest. U kojence ji vyvolávají koliky, ve stáří jsou to třeba kloubní potíže nebo jiné neduhy. V každém případě by leckdo mohl říci, že bolest je nešťastným údělem lidstva. A přece to není pravda.

Bolest je přítelem člověka, protože ho varuje před nebezpečím. Kdo na ni rychle a správně reaguje, rozhodně se ochrání před dalším neštěstím, které by následovalo a na které právě bolest upozorňuje.

Abychom to vyjádřili přesněji: bolest je jeden z divů, kterými je vybaven nervový systém člověka. Je to právě takový zázrak jako vidění a slyšení, které zprostředkovávají informace o tom, co se děje mimo tělo — v okolí člověka. Bolest ovšem vzniká v tělesných tkáních, a proto informuje mozek o podmínkách a stavech uvnitř organismu.

Stejně jako informace o dotycích a teplotách, tak i všechny pocity bolesti jsou přenášeny prostřednictvím nervových vláken, které jsou rozvětveny do různých částí těla. Některé z nich sbírají informace o všem, co se děje na kůži, jiné sledují dění v cévách nebo v blánách, jimiž jsou obloženy různé dutiny. Lidský organismus je prostě vybaven dokonalým signalizačním systémem, který je prostřednictvím bolesti schopen okamžitě informovat mozkové řídicí centrum o mnohých poruchách, ať se objeví v kterémkoli orgánu. A protože bolest je stálá a nepříjemná, musí se postižený člověk co nejrychleji postarat o nápravu. Bolest je vlastně hlavní důvod, proč lidé vyhledávají lékaře.

Nikdy bychom však neměli zapomenout, že bolest sama o sobě není nemocí, ale jenom příznakem a ukazatelem. Proto každý, kdo s bolestí přichází

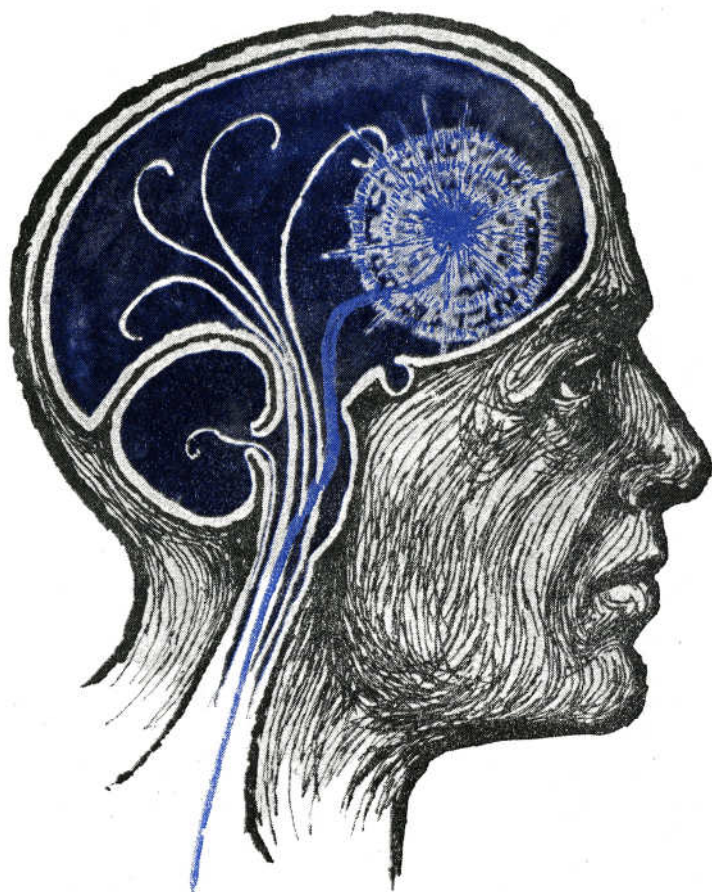
k lékaři, musí očekávat více, než jen pouhé předepsání léku na utišení bolesti. Musí být nápomocen, aby lékař mohl zjistit, proč se bolest vůbec objevila. A je pochopitelné, že následující léčení bude potom zaměřeno především na odstranění příčiny, a ne jenom na utlumení bolesti.

Jsou ovšem lidé, kteří nejdou s každou bolestí k lékaři. „To je jen bolest hlavy“, řeknou si. Jiní se sami uklidňují namlouváním: „Trochu jsem si nachladil ledviny“, nebo jsou přesvědčeni, že bolest žaludku je vyvolána nějakou nevhodnou stravou. A na všechny bolestivé stavy mají tito lidé jednoduché řešení: Algenu, Neuralgen — prostě tabletu na utišení bolesti. Jednou se tak podaří bolest potlačit, snad i podruhé. Na jedno však tito nešťastní lidé zapomínají. Odstraňují pouze bolest, ale ne příčinu. A tak si vlastně sami říkají o nemoci.

Nervový systém je tak uzpůsoben, aby tělo mohlo zpětně působit nebo správně reagovat na každou bolest. Ukažme si to na jednoduchém příkladu. Držíte se rámu dveří, které se náhle přivírají. Jakmile vám stisknou prst a vy ucítíte bolest, budete reagovat a šklbnutím prst uvolníte, abyste zabránili dalšímu a ještě většímu úrazu. Tělo zde automaticky reflexem reagovalo na nebezpečí, které bylo avizováno bolestí.

V uvedeném případě by se dalo jinak i jinak. Pro tuto situaci by to bylo sice ojedinělé řešení, ale ne tak všední, protože se k němu v jiných okolnostech lidé často uchylují: nebrat ohled na příčinu bolesti a vzít si tabletu na utlumení bolesti. V praxi by to znamenalo, nechat prst ve dveřích a bolest utlumit tabletkami.

Snad se již každému stalo, že spolkl náhle velké sousto a to mu způsobilo nepříjemnou bolest v jícnu. Bylo to tak nepříjemné, že nezbyvalo než počkat, až bolest pomine, a teprve potom jsme mohli polknout další sousto, které

bylo pochopitelně již menší, než to předcházející. Tak zde signál bolesti pomohl odstranit další příčiny, které by novou bolest způsobily.

Také obyčejná bolest hlavy je vlastně varováním před neopatrným a nerozvázným jednáním. Zpravidla se objevuje při zvýšeném nervovém napětí nebo vyčerpáním. Již jste se někdy zajímali o to, proč a jak k takové bolesti dochází? V každém případě je užitečné alespoň v hrubém obryse o tom být informován, abychom věděli, jak proti bolesti hlavy úspěšně bojovat.

Při nervovém napětí nebo vyčerpání se stáhnou krční svaly, právě tak, jako když při čtení nějaké vzrušující knížky sedíte dlouho bez pohybu ve stejné poloze, což má za následek ztrnutí nohou. Stažení krčních svalů pochopitelně způsobí stisknutí cév, kterými v důsledku toho protéká méně krve. A tak je krev uzavřena. Stažené svaly dostávají méně krve, to hned zaregistrují nervy a bolestivými signály to oznamují. K tomu se připojí i nedokrvený mozek, a bolest hlavy je tu.

Z uvedeného je zřejmé, že masáž krku má za následek uvolnění svalů a zlepšení krevního oběhu v hlavě, což je první předpoklad pro potlačení obyčejné bolesti hlavy. Jestliže jde ovšem o stálou bolest, která trvá i více dní, nebo se často opakuje, potom je nezbytná návštěva lékaře a důkladné vyšetření, protože taková bolest hlavy může prozrazovat vážnější onemocnění.

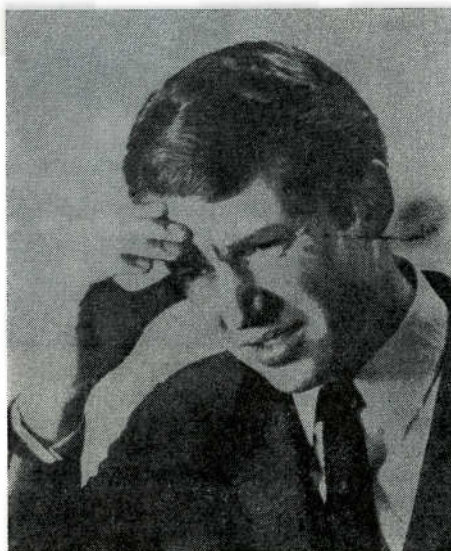
Při zánětlivém nebo jiném onemocnění některého z vnitřních orgánů se zdá, jako by bolest vyzařovala spíše z kůže v oblasti zasaženého orgánu, než z něho samotného. V takovém případě jde o přenesenou bolest. Dobrým příkladem je zde zápal slepého střeva, kdy si nemocný stěžuje na bolest na pravé dolní straně břicha, a ne ve slepém střevě samotném.

Jiným příkladem přenesené bolesti je srdeční infarkt, kdy pacienta bolí na prsou a levá paže. To, co však skutečně vyvolává bolest, je nedostatečně prokrvená srdeční stěna. Protože nervy jsou rozvětvené, přenášejí tyto bolestivé „signály“ a my je pak pocítujeme jinde, než odkud vycházejí.

Je samozřejmé, že každý na bolest nějak reaguje. Buď učiní rozvázný krok a snaží se co nejrychleji odstranit její příčinu, nebo zmalomyslní a bolesti podlehne. Někteří lidé jsou na bolest mnohem citlivější, než jiní. Pozorujeme-li již děti, pak zjistíme, že některé ji snáší statečně, zatímco jiné se bojí i té sebemenší bolesti. Příčina může být vrozená nebo vypěstovaná prostředím. Velký vliv zde mají rodiče a sourozenci. Někdy stačí jen malíčkost a osvobodí ho od všech domácích povinností. To všechno na něj nepříznivě působí. Na druhé straně může být zase dítě vedeno k přehlížení každé bolesti, což ovšem také není správné.

Neštěstí ovšem je, že když někdo již v dětství získá k bolesti nesprávný postoj, stává se z něho v dospělosti buď přecitlivělý člověk, který každou bolest zveličuje, anebo je necitlivý nejenom k bolesti své vlastní, ale i bližních. Za určitých okolností je dobré nebýt bolestivým. Skrývá se zde ovšem i nebezpečí, že mohou být přehlédnuty vážné varovné signály bolesti, které upozorňují na nutné léčení některého tělesného orgánu.

Nešťastný je ovšem ten, kdo je od dětství vychován tak, že věnuje každé nepatrné bolesti pozornost. Protože ho

každá bolest znepokojí, žije v neustálém strachu a svírají ho bezdůvodné úzkosti. V takovém rozpoložení se stravují životní síly a ztrácí optimismus.

Nyní ovšem věnujme alespoň trochu pozornosti jinému druhu bolesti, než je bolest tělesných orgánů a tkání. Je to bolest duševní. A jsou to právě lidé onoho druhého typu, jak jsme se nyní o nich zmínili, kteří jsou právě na duševní bolest přecitlivělí. Dříve, než se rozebereme o tomto druhu bolesti, připomeňme si, že každý, kdo je zasažen duševní bolestí, trpí právě tak — možná i více — jako ten, kdo má bolest tkání.

Již jsme se zmínili, že bolest je jeden z divů, jimiž je člověk informován o tom, co se děje okolo něho i v jeho těle samotném. Každý pocit a vjem je pomocí nervového systému přenesen do mozku a tam je zaregistrován. Při jiném — podobném zážitku dochází k určitému „srovnání“ se zážitky předcházejícími. Jinými slovy řečeno: každý zážitek nechává v naší mysli, v mozku, v paměti (a také v povaze) stopy. Že tomu tak skutečně je, to známe z vlastní zkušenosti. Sluchem, čichem, hmatem, chutí i zrakem si oživujeme některé prožitky, jež se nám přihodily třeba i před mnoha lety. Tímto způsobem ovšem „nearchivujeme“ jen prožitky příjemné, ale i bolest.

Vzpomínky jsou „stavebním materi-

álem“, ze kterého budujeme naši představivost. I vzdušné zámky, které si lidé ve své fantazii stavějí, jsou vlastně, složený z drobných informací, které porůznu nasbírali a postupně uložili do své paměti. Jestliže se někdo rád odpoutává do skutečnosti a poddává se fantazii, může ve svých představách slyšet, vidět a cítit věci tak, jako by je v onom okamžiku právě prožíval. Takovým způsobem je možné vyvolat i pocit bolesti. Z určité bolestivé zkušenosti v minulosti lze vykonstruovat bolestivý prožitek v přítomnosti.

Snad namítnete, proč by si někdo přál vyvolávat a oživovat bolest.

Zde budiž dodáno, že nejde vůbec o chtěné vyvolávání bolesti. Zpravidla se představa bolesti dostaví bez vlastního přání a rozhodnutí. K těmto stavům jsou především náchylny ty osoby, které již v dětství využívaly bolest, aby je okolí litovalo a věnovalo jim pozornost. Takto postižená osoba v takovém útěku k psychické bolesti obyčejně vidí vysvobození od nějaké nepříjemné životní zkušenosti.

Zbavit se psychické bolesti je větší nou obtížnější, než být vyléčen z bolesti fyzické, která vychází z postižené tělesné tkáně. Jestliže někdo trpí tělesnou bolestí, může přijít k lékaři, který zjistí její původ a poradí nemocnému, jak se má léčit. Ovšem bolest, která má svůj zrod v myšlení a fantazii a je proto nemocného prostředkem, jímž bojuje proti nepříjemným životním zkušenostem, je nutno léčit způsobem zcela odlišným. Zde musí dojít ke změně smýšlení a postoje.

Poznamenejme ještě, že je úzká souvislost mezi pocitem bolesti, varující nás před nebezpečím, jež hrozí tělu a výčitkami svědomí, které jsou signálem, ohlašujícím nebezpečí v duševní sféře.

Na tělesnou bolest může někdo reagovat takovým způsobem, že se stane postrachem lékařských ordinací a nepříjemným společným svých přátel. A podobně odpovídají někteří lidé na výčitky svědomí, takže sami v sobě neustále hledají odpověď, zda mají to nebo ono činit, či ne. Takové obavy je pochopitelně udržují ve stavu stále úzkosti vnitřní nespokojenosti a duševní bolesti.

Jaký je lék na tento neduh?

Nelze ho koupit v lékárně, a přece je snadný k dosažení. Stačí přestat vidět jen sám sebe a v nesobecké službě se soustředit na dobro bližních. Vždyť právě v tom je jeden ze základních smyslů života. A jako lze kontrolovat výklad bolesti a ubránit se zveličování nebo podceňování jejího významu, tak je možné správně usměrňovat a vychovávat svědomí, které se potom stane cenným a nepostradatelným nástrojem při formování osobnosti a charakteru.

Dr. J. F.

PŘEDSEDA GENERÁLNÍ KONFERENCE BRATR R. H. PIERSON navštívil podruhé Československo

Sobota 5. července 1975 bude zaznamenána v dějinách církve adventistů s. d. v Československu jako zvláštní a slavnostní den. Již podruhé jsme měli příležitost uvítat mezi sebou nejvyššího představitele církve, předsedu Generální konference br. R. H. Piersona.

Poprvé navštívil naši zemi před šesti roky, když cestoval do Švýcarska na kongres v Curychu. Tentokrát to byla poslední sobota před zasedáním Generální konference ve Vídni, kdy byl opět mezi námi. A naše radost byla o to větší, že jsme mohli poznat i jeho manželku, která s ním přijela.

Již v pátek večer 4. července kázal v pražském chrámu u Salvátora, který nám pro tuto příležitost ochotně propůjčilo staršovstvo českobratrské církve evangelické. A v sobotu při společném shromáždění všech pražských sborů byl chrám naplněn do posledního místa. Je pochopitelné, že i někteří bratři a

sestry z mimopražských sborů přijeli do Prahy, aby slyšeli kázat předsedu Generální konference.

Tentokrát ovšem nebyli pod jeho kazatelnou jen českoslovenští posluchači. Vždyť v pondělí 7. července začínalo ve Vídni celosvětové kazatelské shromáždění a ve čtvrtek 10. července Generální konference. A tak, když mnozí bratři a sestry ze vzdálených zemí cestovali do Rakouska, nechtěli si nechat ujít příležitost, aby alespoň „na skok“ nenavštívili naši krásnou Prahu a nepohlédli si něco z jejích bohatých historických památek. A protože adventista si nedovede představit sobotu bez návštěvy společného shromáždění, vyhledali i oni naše pražské sbory, odkud pak byli odkázáni na společné shromáždění v chrámu u Salvátora. Tak se stalo, že pod kazatelnu br. Piersona seděli i posluchači — pokud se přihlásili a představili — z Jižní i Severní Ameriky, Špa-

nělska, Švédska, Anglie a snad i dalších zemí.

Nikdo z přítomných ovšem nemusel odejít ze shromáždění zklamán. Br. Pierson přinesl „pokrm v pravý čas“. Hovořil o oprávněném setrvání v adventní naději. Vyprávěl i četné zkušenosti ze života víry našich bratří a sester v jiných zemích. Při nich jsme si znovu uvědomili, že máme živého a mocného Boha, který miluje svou církev.

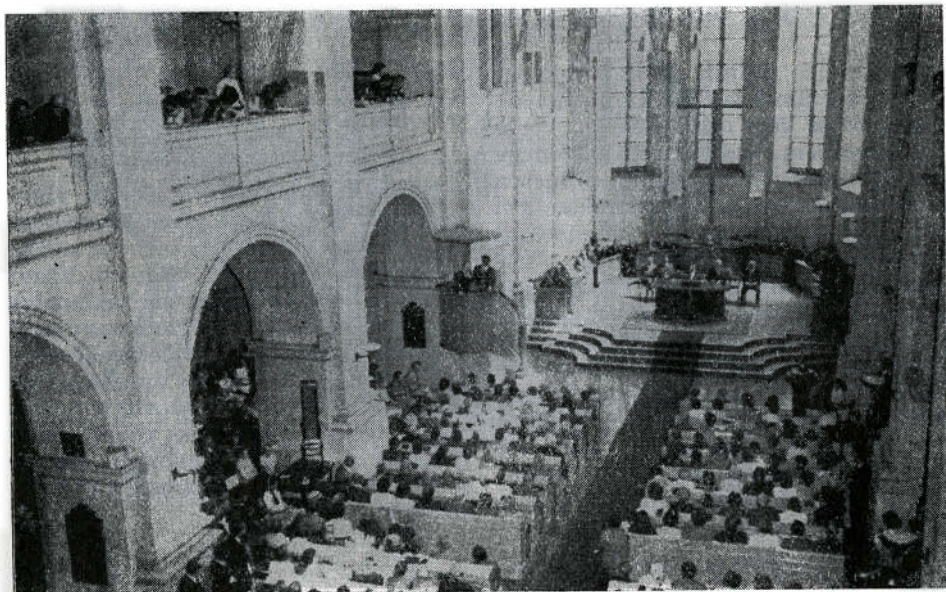
Při tomto shromáždění jsme pocítili, jak velká je Boží láska, která nás v Kristu Ježíši spojila v jeden lid, dala nám jednu víru a jednu adventní naději.

Povzbudivé bylo nejenom poselství kázaného slova, ale i to, které zaznělo v četných písních, jež pod vedením sestry Špinarové zazpívaly spojené pražské pěvecké sbory. Krása melodií i přednesu zasáhla také srdce br. Piersona, který upřímně znovu potvrdil proslulost našeho „českého zpěvu“.

V neděli 6. července se konalo poslední předprázdninové zasedání Ústřední rady církve, a tak měl br. Pierson příležitost pozdravit i členy Ústřední rady. Po skončení zasedání navštívil předseda Generální konference v doprovodu některých bratří z Ústřední rady stavbu kostela v Liberci. Na tento den nezapomenou nejenom ti, kteří tam onoho dne pracovali, ale ani sám br. Pierson. Vždyť později vyznal: „Když mi bratři řekli, že se pojedeme podívat na stavbu modlitebny, tu jsem se v duchu sám sebe tázal, proč mne tam asi povevou. Vždyť jsem již viděl tolik staveb na celém světě. Ovšem to, co jsem zde spatřil, to není jen stavba modlitebny. To je dílo lásky a nadšení. A s podobným dílem jsem se ještě nesetkal.“

Když jsem před šesti lety br. Piersonovi položil v rozhovoru pro Znamení doby otázku, zda přijede opět do Československa, odpověděl, že by se rád přijel znovu brzy na nás podívat. Dnes víme, že to tenkrát bylo upřímné vyznání, a my mu za jeho návštěvu i službu slovem děkujeme.

J. D.

Poselství dobré vůle a porozumění mezi národy

My, zástupci církve adventistů sedmého dne, kteří jsme se ve dnech 10. – 19. července 1975 shromáždili ze 193 zemí ve Vídni na 52. zasedání Generální konference, jsme znepokojeni nebezpečím, které na naši planetu ohrožuje mír, civilizaci i samotný život.

Jsmo hluboce zarmoucení skutečností, že velká část lidstva je postižena bídou, utrpením, chudobou a strádáním, že mnozí jsou oloupeni o možnost těšit se z pokojného života a musí žít v negramotnosti a ponížení.

S politováním konstatujeme zhoršený stav rodinného života a společenských vztahů, vzrůst zločinnosti a bezzákonosti i mravní úpadek se strašnými důsledky pro život.

Jsmo znepokojeni tím, že se v nebyvalé míře zrychluje tempo mezinárodních závodů v moderním zbrojení, že se šíří jaderné, bakteriologické a jiné strašné zbraně a že namísto podpory trpícím a strádajícím jsou vydávány nesmírné částky na zbrojení, což může lidstvu přinést nepopisatelné utrpení.

Je nám líto, že všechno toto zlo vzniká z lidského sobectví.

Jako věřící a mírumilovní lidé podporujeme proto všechny upřímné snahy o zachování míru a vážíme si všech, kteří o mír usilují. Především podporujeme současně vážné a neúnavné úsilí, jež směřuje k rozřešení konfliktů, z nichž by mohl snadno vzplanout nový světový požár. Jsme povzbuzeni, že dochází k uvolňování napětí v Evropě i v jiných částech světa, a podporujeme všechny kroky směřující k úzké spolupráci a dorozumění mezi národy. Pro síme Boha, aby toto úsilí bylo korunováno úspěchem, neboť jen v ovzduší míru mohou být mnohé bolesti světa zmírněny. Jsme přesvědčeni, že použití násilí nemůže nikdy přinést trvalý mír.

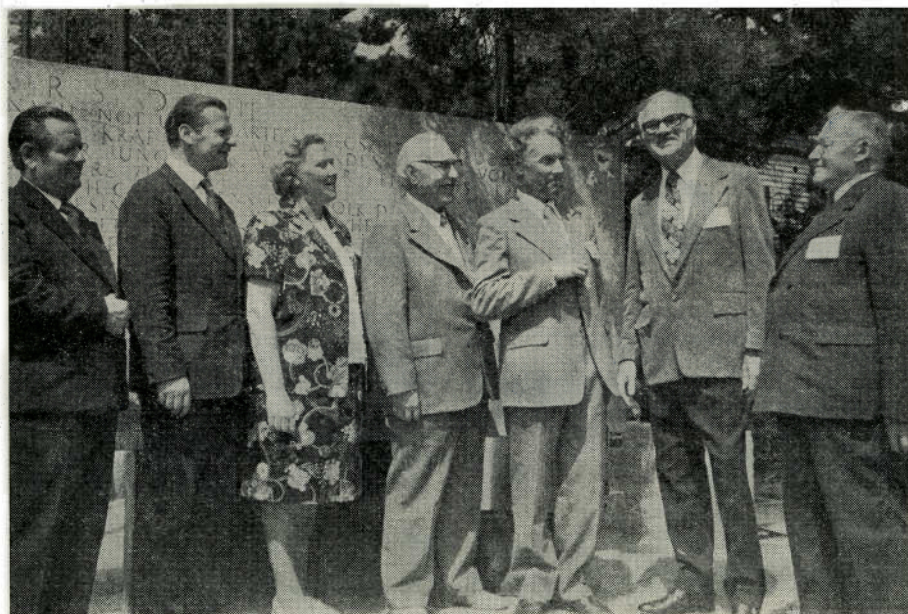
Naše církve byla vždy důsledně pro mír mezi všemi národy. Také vždy usilovala o to, aby všichni lidé měli stejná práva, která by nebyla nikomu upírána. Již před více než sto lety, od samého svého vzniku, se církev adventistů sedmého dne rozhodně stavěla proti nespravedlnosti a nemoralitě otroctví. Dodnes usiluje o rozvinutí rozsáhlé humanitní služby, konané pro všechny lidi bez rozdílu. Podpora míru a bratrské porozumění mezi národy, jakož i uchování života a zlepšení jeho kvalit – to jsou přímo zásady, podle nichž církev pracuje.

Proto zde ve Vídni znovu potvrzujeme svou oddanost Ježíši Kristu – Knížeti pokoje, jehož návrat na tento svět vyznáváme. Jako adventisté sedmého dne věříme, že jeho smrt za nás směřuje člověka s Bohem i člověka s člověkem. Znovu vyjadřujeme svou oddanost věci míru a s pomocí Boží se opět rozhodujeme zachovávat Kristův příkaz: „Miluj Boha z celého srdce svého... a miluj bližního svého jako sebe samého.“

Zástupci z ČSSR se představují při „pochodu národů“.

Zástupci sborů Církve adventistů s. d. v SSSR, kteří se zúčastnili Generální konference jako řádní delegáti.

CELOSVĚTOVÉ KAZATELSKÉ SHROMÁŽDĚNÍ CÍRKVE ADVENTISTŮ S. D. VE VÍDNI

Ve dnech 7.–10. července 1975 konalo se ve vídeňské „Stadthalle“ kazatelské shromáždění, kterého se zúčastnilo asi 2500 kazatelů církve adventistů s. d. z celého světa.

Hlavní zahajovací proslov měl bratr N. R. Dower, tajemník kazatelského oddělení při Generální konferenci. Promluvil na téma „Jedno poselství, jedno hnutí, jedno poslání“.

Každý den ráno – před studijní přednáškou – se konaly pravidelné pobožnosti, které sledovaly jednu myšlenku: „Modlitba a služba chvály“.

V programu tohoto kazatelského shromáždění přednesli přední pracovníci našich bohosloveckých škol velmi pozoruhodné úvahy, jež byly velkým přínosem a podnětem pro práci kazatele. Šest úvah bylo zaměřeno na pastorační evangelizaci. Přednášející v nich nejenom poukázali na různé možnosti evangelizace, ale zvláště zdůraznili, že neúčinnější a nejpotřebnější

způsob evangelizace je příkladný a posvěcený život samotného kazatele i členů sboru.

Další část úvah byla zaměřena na teologické studium. Tento přednáškový okruh obsahoval šest přednášek na téma „Kristova služba smíření“. Tři z nich přednesl R. Dederen a další tři G. F. Hasel – oba profesori teologie z Andrewsovy university.

Ve třetí části přednesl br. R. H. Brown zvláštní studie z knihy Zjevení, byly to dvě úvahy ze 14. kapitoly Zjevení na téma: „Klanějte se tomu, který učinil nebe i zemi i moře i studnice vod“.

Závěrečný proslov na ukončení kazatelského shromáždění ve čtvrtek odpoledne měl předseda Generální konference, br. R. H. Pierson.

Jsmo vděční, že jsme se jako delegáti z ČSSR mohli zúčastnit tohoto kazatelského shromáždění, které předcházelo samotné Generální konferenci, protože nám přineslo mnoho požehnání a povzbuzení.

GENERÁLNÍ KONFERENCE...

1. 2. Proslov br. Kulakova, delegáta ze Sovětského svazu. Po jeho projevu vystoupil československý pěvecký sbor. 3. Českoslovenští zpěváci v národních krojích byli vždy středem pozornosti. 4. Předseda Generální konference br. R. Pierson představuje nově zvolené předsedy světových oddělení. 5. Celkový pohled do haly. 6. Českoslovenští delegáti. 7. Československá folkloristická skupina po úspěšném vystoupení na náměstí Hel-denplatz. 8. Tento japonský delegát si zachytil Generální kon-

ferenci obrazem i zvukem. 9. I před vídeňskou radnicí zaznívaly české písně. 10. Jelikož počasí přálo, obědvali delegáti i na terasách kongresové haly. 11. O československou skupinu projeví velký zájem i filmaři a reportéři od televize. 12. Když je v srdci jedna naděje, dá se zpívat i bez předběžné zkoušky. Na snímku je záběr z improvizovaného vystoupení zpěváků a hudebníků z Norska, Jižní Ameriky a Československa.